104E JAARGANG — NO.: 286 ZATERDAG 10 DECEMBER 1988

# AMIGOE

## VANDAAG

* Orco Bank introduceert rentespaarbiljetten p.2
* Prof. Leenen: Er is iets grondig mis met gezondheidszorg p.3
* Eman noemt bezorgdheid autohandelaren prematuur p.5
* Koeman: Sfeer bepalend voor voetballer p.7
* Neefs: Steeds meer Europese toeristen naar Curaçao p.10


NEEFS ...Europa...

Preke

**Groen zijn de MAN-leden niet, maar ze hebben wel een blauwtje gelopen**

### PARTIJLEIDER GORBATSJOV IN RAMPGEBIED AANGEKOMEN

*Russen aanvaarden voor eerst Amerikaanse steun*

# Ongekende internationale hulp-actie slachtoffers aardbeving in Armenië


GORBATSJOV

**MOSKOU — Staats- en partijleider Michail Gorbatsjov is vandaag aangekomen in de Sovjet-republiek Armenië, dat zwaar is getroffen door een aardbeving. Gorbatsjov reisde naar de stad Leninakan om daar de leiding over de reddingswerkzaamheden op zich te nemen.**

Sovjet-woordvoerder Gennadi Gerasimov zei dat Gorbatsjov ondanks het slechte weer veilig was geland in de Armeense hoofdstad Jerevan. Wegens de slechte weersomstandigheden was de luchthaven gesloten voor vrijwel al het andere luchtverkeer, met inbegrip van vliegtuigen met hulpgoederen voor de aardbevings- slachtoffers.

**In Moskou zei onderminister van Buitenlandse Zaken, Valentin Nikiforov, op een persconferentie, dat er volgens de eerste schattingen tussen de 40.000 en 45.000 doden zijn gevallen. "Maar dat zal waarschijnlijk veranderen". In eerdere berichten was er sprake van mogelijk 100.000 dodelijke slachtoffers.**

Volgens de onderminister zijn een half miljoen mensen dakloos geraakt en zijn er veel gewonden. Twaalfduizend mensen hebben medische hulp nodig en zesduizend mensen zijn in het ziekenhuis opgenomen. De afgelopen 24 uur zijn er vijftienhonderd mensen gered die onder het puin lagen, aldus Nikiforov.

Het hoge dodental maakt de aardbeving in het noorden van Armenië tot, voor zover bekend is, de zwaarste aardbevingsramp uit de Russische geschiedenis. In 1907 vielen er circa 40.000 doden in wat nu de republiek Tadzjkistan is.

**SLECHT WEER**

Nikiforov zei dat de hulpoperaties veel hinder ondervinden van het slechte weer. De luchthaven van Jerevan kan slechts gedeeltelijk worden gebruikt. De hulpverleners zijn goeddeels afhankelijk van een nog functionerende spoortverbinding met het rampgebied. "Er is slechts een spoorlijn via Azerbajdzjan en Bakoe. Er wordt hard gewerkt om andere routes weer begaanbaar te maken", aldus de onderminister.

Vandaag landden dertien vliegtuigen, volgeladen met noodgoederen, in Armenië. Daaronder zijn vliegtuigen uit de Verenigde Staten, Groot-Brittannië, India en Joegoslavië. Nog eens vijftig vliegtuigen zijn onderweg. Volgens Nikiforov is al vanuit veertig landen hulp aangekomen in de Sovjetunie.

**HULP VAN VS**

De Sovjetunie heeft voor het eerst sinds de koude oorlog hulp aanvaard van de Verenigde Staten. Een functionaris van de Sovjetambassade in Washington richtte zich via de televisie tot het Amerikaanse volk met een oproep voor hulp voor de slachtoffers van aardbeving in Armenië.

Waarnemend ambassadeur Jevgeni Moetovoj zei dat er vooral behoefte is aan medicijnen, medische apparatuur en veldhospitalen. Hij zei verder dat een Amerikaans vliegtuig met een team artsen en een reddingsteam met honden die afgericht zijn op het zoeken van slachtoffers onder het puin, klaar stond voor vertrek naar Armenië.

**BOUW**

Sommige Sovjet-kranten hebben scherpe kritiek geuit op de zeer slechte bouw en op de gebrekkige maatregelen ter bescherming van burgers. "Waar zijn de seismologen, de architecten en de bouwvakkers die de huizen hebben ontworpen en gebouwd die als luciferdozen uiteen vielen?" vroeg Komsomolskaja Pravda.

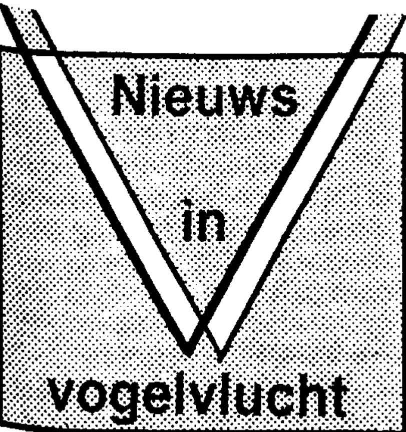
Een andere krant wees erop, dat alle hogere geprefabiceerde woongebouwen in enkele seconden tot een hoop puin werden gereduceerd.

Seismologen hebben ervoor gewaarschuwd dat er nog andere aardschokken kunnen volgen, hoewel die niet zo krachtig zullen zijn als die van woensdag. Nikolaj Sjebalin, het hoofd van een laboratorium in het Geofysisch Instituut te Moskou, zei dat de aardbeving een lengte had van vijftig km over het noordelijke deel van Armenië.

De aardschokken in het twintig km diep liggende hypocentrum — het centrum van de aardbeving van waarbij de trillingen worden uitgestraald — bereikte een kracht van zeven op de schaal van Richter, aldus seismologen tegenover Tass. De krachtigste aardbeving ooit gemeten had een sterkte van 8,7 op de schaal van Richter.

Behalve Spitak, Leninakan en Kirovakan, zijn ook de gebieden rond Goegar en Stepanavan ernstig getroffen.


*...Heel Spitnak weg gevaagd door de aardbeving, die wel de ergste van deze eeuw zou kunnen zijn...*




**AR-RIYAD** — Saudiarabië heeft 4 gevangenen vrijgelaten die de Koran uit het hoofd geleerd hadden. Dit heeft de Saudische krant 'Al-Charq Al-Awsat' gemeld, die de informatie uit officiële bron heeft vernomen. De Koran bestaat uit 114 hoofdstukken, die zijn onderverdeeld in verzen. Het kortste hoofdstuk telt 3 verzen, het langste 286.

*****

**BONN** — De Westduitse Bondskanselier, Helmut Kohl, heeft de datum voor nieuwe algemene verkiezingen bepaald op 9 december 1990. Dat is vernomen in kringen van Kohls partij, de CDU. KOhl zou tijdens een partij- bijeenkomst hiertoe hebben besloten.

*****

**PEKING** — In de Chinese hoofdstad Peking is de vice-voorzitter van het Chinese parlement, generaal Ulanhu, overleden. Dit heeft het officiële Chinese persbureau Xinhua gemeld. De 82-jarige generaal was tot maart dit jaar tevens plaatsvervangend president van China en in de jaren '50 ook vicepremier. Daarnaast maakte hij tot 1985 deel uit van het Politburo.

## Turkse grenzen open

**ANKARA — De Turkse regering is bereid op humanitaire gronden de grenzen met de Sovjetunie open te stellen om alle mogelijke hulp aan de slachtoffers van de aardbeving in Armenië te bieden, zo zei gisteren een woordvoerder van het Turkse ministerie van Buitenlandse Zaken, Inal Batu.**

"Als het vervoer van hulpgroederen over of via Turkije het meest praktische is, zal Turkije zeker geen obstakels opwerpen". Volgens Batu kan de hulp per trein via Kars en per vliegtuig worden aangevoerd. Tot nu toe is er nog geen verzoek van derde landen binnengekomen om zulke faciliteiten. De Turkse Rode Halve Maan heeft het Russische Rode Kruis hulp aangeboden.

## Hulp uit Nederland

**DEN HAAG — Bij de hulp die Nederland aan de Sovjetautoriteiten heeft aangeboden, gaat het om een bedrag van drie miljoen gulden, aldus een woordvoerder van het ministerie van Buitenlandse Zaken.**

Inmiddels heeft de Russische regering een vliegtuig van haar luchtvaartmaatschappij Aeroflot ter beschikking gesteld om een speciaal team van Artsen Zonder Grenzen zo snel mogelijk naar het rampgebied in Armenië te vliegen. Het team bestaat uit Nederlandse medici en collega's van Artsen Zonder Grenzen uit België en Frankrijk.

De Europese Gemeenschap heeft voor deze hulpactie bijna zeshonderdduizend gulden ter beschikking gesteld, maar Artsen Zonder Grenzen liet gisteren weten, nog naar aanvullende fondsen te zoeken om de kosten te dekken. Daarvoor worden binnenkort advertenties in kranten geplaatst.

**DEN HAAG** — Per 1 december is dr L.F.B. Dubbeldam, directeur van het Centrum voor de studie van het onderwijs in ontwikkelings- landen (CESO) in Den Haag, benoemd tot (deeltijds) hoogleraar in het onderwijs in ontwikkelingslanden. De nieuwe leerstoel staat aan de sociale faculteit van de Rijksuniversiteit Utrecht. Leo Dubbeldam is onderwijs- socioloog. Aan het begin van de jaren '60 was hij enige tijd bestuurs- ambtenaar in het voormalig Nederlands Nieuw-Guinea. Hij is sinds de oprichting betrokken bij het CESO, dat deze maand zijn zilveren jubileum viert.

*****

**DEN HAAG** — Asielzoekers die op Schiphol aankomen, mogen niet langer worden vastgehouden in het opvangcentrum op de luchthaven. De Hoge Raad heeft in cassatie bekendgemaakt dat het centrum te veel op een gevangenis lijkt om vluchtelingen in onder te brengen. De staat mag vreemdelingen de toegang tot Nederland weigeren, maar mag hen niet van hun vrijheid beroven, aldus het hoogste rechtscollege in Nederland.

*****

**PRAAG** — Voor het eerst sinds 1968 hebben de autoriteiten in Tsjechoslowakije officieel toestemming gegeven voor een openbare betoging van zogenoemde onafhankelijke groeperingen. Dat heeft een woordvoerder van de mensenrechten-organisatie Charta 77 in Praag gezegd. De demonstratie vindt plaats ter herdenking van de 40e verjaardag van de algemene verklaring van de rechten van de mens.

**NEW DELHI** — Militante Sikhs hebben in de noordelijke Indische deelstaat Punjab een bus gekaapt en minstens 20 Hindoes gegijzeld. Dat heeft de Indiase politie meegedeeld. Een onbekend aantal Sikhs dwong de bus te stoppen in de buurt van de stad Ludhiana. Alle Sikhs- passagiers moesten de bus verlaten. Vervolgens reden de kapers met de Hindoe- passagiers weg. Van de bus ontbreekt sindsdien elk spoor.

*Ernstige hartklachten*

# Marcos in ziekenhuis

**HONOLULU — De voormalige Filipijnse president Ferdinand Marcos is gisteren met ernstige hartklachten in een ziekenhuis in Honolulu opgenomen. Dit heeft een woordvoerder van Marcos verklaard. Marcos werd in februari 1986 bij een volksopstand ten val gebracht en woont sindsdien in Hawaii.**

De woordvoerder van Marcos vertelde dat de ex-president per ambulance naar het ziekenhuis was gebracht, nadat hij onwel was geworden in zijn huis. Hij zei geen mededelingen te kunnen doen over zijn toestand, omdat Marcos nog moet worden onderzocht in het ziekenhuis.

**BESCHULDIGING**

De voormalige president moest in oktober voor een rechtbank in New York verschijnen op beschuldiging van verduistering en corruptie, maar zijn artsen verklaarden hem niet in staat om te reizen. Zijn vrouw Imelda, die wel voor het Hof verscheen, verklaarde onschuldig te zijn. Zij werd na betaling van enkele miljoenen dollar op borgtocht vrijgelaten. Het echtpaar Marcos wordt ervan beschuldigd 103 miljoen dollar te hebben geroofd uit de Filipijnse staatskas en Amerikaanse banken te hebben opgelicht voor 167 miljoen dollar.

Hoewel Marcos officieel slechts een jaarsalaris van drieduizend dollar genoot, vergaarde hij tijdens zijn presidentschap een enorm fortuin. Zijn vrouw Imelda, een voormalige schoomheidskoningin die ook wel de 'ijzeren vlinder' genoemd werd, was vaste klant bij de duurste winkels in New York, Parijs en Rome.

*Ondanks arrestiebevel toch naar zijn land terug*

# Rensch wil democratie in Suriname testen

**WASHINGTON — De Surinaamse ijveraar voor de mensenrechten, Stanley Rensch, keerde vandaag vanuit de Verenigde Staten naar Suriname terug. Dit ondanks het feit dat hij bij aankomst in Paramaribo gearresteerd dreigt te worden.**

**"Ik zelf en de regering moeten de gelegenheid krijgen om te bewijzen wat waar is van haar bewering dat ik contact heb met en hulp verleen aan staatsgevaarlijke elementen", aldus Rensch gisteravond in een telefonisch interview vanuit Miami.**

"Na overleg met mijn vrouw heb ik besloten terug te gaan", zegt Rensch. Hij verwacht niet dat hij in Suriname op een eerlijk proces kan rekenen, als het zover zou komen. Toch keert hij liever terug dan dat hij de strijd van buiten Suriname voortzet.

"Het is niet voldoende alleen maar kritiek te hebben, je moet dat ook in de praktijk brengen. Ik wil de democratie en de grondwet op de proef stellen. De ellende voltrekt zich op dit moment in Suriname. Voor een effectieve bestrijding van de troep waarin wij terecht zijn gekomen, moeten degenen die daarbij betrokken zijn in Suriname zijn. Daarom ga ik terug", zegt Rensch.

Rensch heeft gehoord dat hij beschuldigd wordt van contact met en hulp aan vijanden van de staat. Hij denkt dat de werkelijke reden van het arrestatiebevel is, dat het regime in Suriname van hem af wil. "Zij vinden het maar lastig, iemand die kritisch is en zich met de mensenrechten bezighoudt".

**VERBOND**

Sinds de verkiezingen en het herstel van de democratie is er volgens Rensch maar weinig veranderd in Suriname. De militairen hebben een verbond gesloten met de mensen die de macht hebben overgenomen. Hij wijst er op dat Jaggernath Lachmon in alle talen zwijgt over de schendingen van de mensenrechten die het afgelopen jaar hebben plaatsgevonden.

Rensch noemt onder meer een recent incident op 24 november, waarbij tien bosnegers op het grondgebied van Frans-Guyana zijn vermoord door de Surinaamse volksmilitie.

**BOUTERSE**

"Lachmon gaat naar Zuidamerikaanse landen om 'goodwil" te kweken, omdat de democratie in Suriname is hersteld, maar in feite is de macht nog steeds in handen van (legerleider) Bouterse, die niet verslagen is maar de macht nu deelt met burgers die met hem samenwerken", zo meent Rensch. Hij gelooft dat de militaire machthebbers nu hun activiteiten veilig kunnen voortzetten onder de dekmantel van de democratie en een civiele regering.

Daarom moet volgens Rensch de situatie van de mensenrechten in Suriname niet alleen afgemeten worden aan het aantal schendingen, maar aan het politieke klimaat en de manier waarop het regime de macht gebruikt en misbruikt.

**NEDERLAND**

Hij gelooft dat onder de huidige omstandigheden Nederland wel door moet gaan met humanitaire hulp, maar dat Nederland de ontwikkelingshulp aan Suriname niet moet hervatten.

Maandag komt er een commissie van de Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS) naar Suriname om de situatie van de mensenrechten te onderzoeken. Leden van de commissie hebben reeds laten weten dat zij van plan zijn de zaak van Rensch te bestuderen.

Rensch gelooft dat de invloed van zo'n commissie maar beperkt is. "Het is een beetje op hoop van zegen, maar we moeten niet verwachten dat zo'n commissie kan bewerkstelligen dat de toestand op korte termijn veranderd kan worden.

## Gedeputeerde van Financiën Faroe Metry:

# Bestuurders staan onder constante druk om bepaalde projecten te realiseren

**WILLEMSTAD — "De bestuurders staan onder constante druk van de bevolking en het parlement om bepaalde projecten te realiseren. Dat fenomeen doet zich niet alleen op de Antillen of Curaçao voor, maar dit is overal ter wereld te zien: als de overheid over geld beschikt, moet dit uitgegeven worden. De gedeputeerden zijn zich ook terdege bewust dat zij hun portefeuilles zo goed mogelijk zullen moeten beheren om politieke carrière te maken en waardering van de bevolking te krijgen. De gedeputeerde van Financien vormt hierop een uitzondering: hij moet zorgen dat de uitgaven binnen de perken blijven; hij wordt er op aangesproken wanneer zich financiële problemen voordoen. Dat is de reden dat in 1981 de reserve- rekening is geopend: indien het immers bekend wordt dat de overheid extra inkomsten heeft, worden die even hard weer besteed. Er moest een systeem ontworpen worden om Curaçao te redden door geld opzij te zetten."**

METRY

Met dat pleidooi tijdens de eilandsraads- vergadering gisteravond, probeerde gedeputeerde Faroe Metry van Financien de achtergrond te belichten van de reserve- rekening met zestig miljoen dollar die de laatste dagen enorm in opspraak is gekomen.

Het was dan ook niet verwonderlijk dat in de eilandsraad uitvoerig aandacht werd besteed aan dit 'geheime potje' dat door MAN-leider Don Martina is onthuld. Hij verklaarde in de eilandsraad volledig achter die beslissing te staan. Het was noodzakelijk, meent Martina, om de informatie openbaar te maken, gezien de wijze waarop door de huidige regering geld wordt verkwist.

### CIJFERS

Zowel gedeputeerde Metry als gedeputeerde Ricardo Isebia gingen uitvoerig in op die stelling en kwamen met cijfers om het tegendeel aan te tonen. Met name gedeputeerde Metry reageerde gisteravond bij het antwoorden van de vragen door het Bestuurscollege, zeer fel omdat hij persoonlijk is aangevallen in een pamflet dat de MAN onder haar leden heeft verspreid en waarin op de kwestie van de zestig miljoen dollar wordt ingegaan. Ook heeft Don Martina uitspraken gedaan over het verkwisten van geld in 1985 toen er 186 miljoen aan extra inkomsten bij de overheid is binnen gekomen.

Metry: "Als het waar is dat de extra inkomsten in 1985 zijn verkwist, wat is er dan met de meer-inkomsten gebeurd die in 1986 en 1987 zijn binnen gekomen toen het kabinet Martina zitting had? In 1986 was er een verschil van 208 miljoen gulden en in 1987 kwam er maar liefst 244 miljoen gulden meer in de overheidskas, dan was begroot." Metry legde uit dat het heel normaal is dat er meer inkomsten binnen komen dan wordt begroot. Men neemt in de begroting immers voorzichtige calculaties op. Dat is gebruikelijk en de werkelijke cijfers zijn altijd anders dan de begrote cijfers.

Metry erkende dat 1985 een financieel moeilijk jaar is geweest maar verklaarde met klem dat de overheidskas beslist niet leeg was toen de regering aftrad. Hij gaf een overzicht van de gedeputeerde van Financien die sinds 1975 zitting hebben gehad: dat waren Don Martina, Agustin Diaz, Faroe Metry, George Hueck, Lucille Wout en nu wederom Faroe Metry. "Deze mensen zitten allemaal in de zaal en het volk weet precies welke gedeputeerde het goed heeft gedaan en welke gedeputeerde de zaken slecht heeft behartigd. Daar zal ik me niet over uitlaten."

### DOCUMENT

Persoonlijke kritiek had Metry wel op Agustin Diaz: in de periode dat hij zitting had als gedeputeerde van Financien stond iedere week in de kranten te lezen dat Curaçao op het punt van faillisement stond en stuurde de gouverneur iedere maand een telegram naar het eilandgebied om de gedeputeerde aan te sporen de Erna-afdrachten over te maken.

Metry ging nogmaals uitgebreid in op de reserve-rekening en stelde met klem dat de controle op deze rekening volgens de regels geschiedde. "Het is beslist geen illegale rekening, maar het bestaan was in beperkte kring bekend", aldus Metry. Dat hij in eerdere verklaringen heeft gezegd dat de gedeputeerden een 'stilzwijgende gentlemen's agreement' hadden om dit feit niet te openbaren, lichtte Metry gisteravond verder toe. Bij het aantreden van de huidige regering, ontving hij een document met informatie over de rekening waarin ondermeer werd gesteld dat de rekening nog steeds bestaat en dat het bestaan slechts in kleine kring bekend is "zoals dat ook gebruikelijk was met de voormalige gedeputeerden", aldus citeerde Metry. "Uit dat document leidde ik af dat er een stilzwijgende gentlemen's agreement bestond."

Metry wilde overigens geen commentaar geven op het feit dat gedeputeerde George Hueck — die ook gedeputeerde van Financien is geweest — nu zegt nergens vanaf te weten. "Hueck zal de waarheid wel spreken. Ik heb geen enkele reden om aan te nemen dat dat niet zo is", aldus Metry die meerdere malen zei bereid te zijn de verantwoordelijkheid te dragen voor de bewuste rekening. Met dien verstande dat hij niet verantwoordelijk is voor de periode's dat hij geen gedeputeerde was.

### UITGEGEVEN

Metry zei gisteravond verder dat hij achteraf blij is dat Agustin Diaz niet is ingelicht over het bestaan van de reserve: "Ik vrees dat als Diaz van de reserve op de hoogte zou zijn, hij dit geld allang zou hebben uitgegeven", aldus Metry, onder grote hilariteit van de eilandsraad.

Alvorens het Bestuurscollege gisteravond aan de beurt kwam om te antwoorden, voerden de eilandsraadsleden Erwin Koenze en Mayra Coffie nog het woord. Zij gingen specifiek in op verschillende aspecten van de begroting en stelden voornamelijk sociale aspecten aan de kaak.

Van het Bestuurscollege spraken alle gedeputeerden gisteravond. Omdat er evenwel niet veel concrete vragen waren gesteld door de raadsleden — er hebben er maar vijf het woord gevoerd — kon de eilandsraads- vergadering nog voor twaalf uur geschorst worden. Vanmorgen om tien uur is de vergadering heropend met de tweede ronde.

## Verhoging van maximumstraf na drugshandel

WILLEMSTAD — In de vergadering van gisteren, is de Raad van Ministers akkoord gegaan de ontwerp- lands- verordening tot wijziging van de Opium- landsverordening, zoals voorgesteld door minister van Justitie, mr Ivo Knoppel, aan de Staten van de Nederlandse Antillen aan te bieden.

Deze ontwerp- landsverordening beoogt het maximum van de gevangenis- straf op het opzettelijk handelen in strijd met het bepaalde in de Opiumlandsverordening (drugshandel) te verhogen en om de mogelijkheid te openen om naast gevangenis- straf ook een boete op te leggen.

De regering wil door verhoging van de maximumstraf tot ten hoogste dertig jaar en een geldboete van ten hoogste een miljoen gulden, paal en perk stellen aan de drugshandel.

Het ontwerp is voor advies aan de raad van Advies aangeboden.

## Tumult in eilandsraad

# Raadsleden vergeten zich in te schrijven

**WILLEMSTAD — Groot tumult ontstond gistermiddag in de eilandsraad toen voorzitter Elmer Wilsoe opeens het woord aan het Bestuurscollege gaf voor het beantwoorden van de vragen omdat geen enkel ander raadslid zich had ingeschreven om het woord te voeren. Met name voor oppositie- partij MAN kwam dit als een klap: zowel Benny Demei als Lucille Wout wilden nog spreken. Zij hadden evenwel niet goed opgelet en zich niet tijdig ingeschreven.**

Het is altijd een 'spelletje' in de eilandsraad dat leden van de oppositie en coalitie om de beurt spreken. De raadsleden houden elkaar terdege in het oog en schrijven pas in als een bepaald ander raadslid op de lijst staat. De strategie hierachter is, dat de raadsleden dan direct kunnen inspringen op zaken die door het raadslid van de andere partij naar voren zijn gebracht.

### WAARSCHUWING

Bij aanvang van de vergadering gistermiddag waarschuwde de gezaghebber de raadsleden nog dat er na Erwin Koenze geen andere inschrijvingen meer waren. Mayra Coffie schreef zich daarop in maar omdat niemand van de coalitiepartijen dat voorbeeld volgende, zijn de andere oppositie- raadsleden vermoedelijk vergeten om zich in te schrijven.

Er ontstond uiteraard een verhitte discussie toen de voorzitter nadat Coffie was uitgesproken, het woord aan het Bestuurscollege gaf en gedeputeerde Faroe Metry meteen opstond en begon te spreken. MAN-raadslid Benny Demei reageerde fel en wees op bepaalde 'gebruiken' in de eilandsraad. Wilsoe was evenwel onverbiddelijk en meende dat de raadsleden hun kans hadden gehad en daar geen gebruik van hebben gemaakt. Bovendien had hij nog een waarschuwing gegeven, zo merkte hij op.

### TWEEDE RONDE

Het probleem voor de raadsleden die niet aan het woord zijn gekomen, is dat zij ook in de tweede ronde niet mogen praten. De enige kans voor hen om nog aan het woord te komen, is bij de artikelsgewijze behandeling van de begroting. Het vermoeden is nu evenwel, dat de vergadering van de eilandsraad, de openbare Statenvergadering — die aanstaande dinsdag begint — niet meer zal overlappen. Vanmorgen konden slechts vijf raadsleden in de tweede ronde een half uur spreken. Daarna moet het Bestuurscollege weer antwoorden en komt de artikel- gewijze behandeling aan de orde. Dat kan wel enige tijd vergen, maar de vergadering kan vermoedelijk uiterlijk maandag afgesloten worden.

# Orco Bank: rente spaarbiljetten

**WILLEMSTAD — Op 19 december brengt de Orco Bank een nieuw waardepapier op de markt. Het gaat hierbij om rente spaarbrieven aan toonder die in coupures van 1.000, 5.000 en 10.000 gulden worden uitgegeven. De looptijd bedraagt één, drie of vijf jaar en de rente wordt jaarlijks geaccumuleerd, aldus een mededeling van directeur Ch. Gomes Casseres tijdens een lunchbijeenkomst gisteren. Verder verklaarde de directeur goede verwachtingen te hebben van het jaarresultaat van de Orco Bank. In juni is reeds de prognose gesteld dat 1988 tenminste even goed zal zijn als het jaar daarvoor. Toen werd een winst van 32 miljoen gulden gemaakt. De bank heeft volgens Gomes Casseres reden om aan te nemen dat de resultaten voor dit jaar even goed of nog beter zullen zijn.**

Rente Spaarbiljet
ORCO BANK
Orco Bank NV
Willemstad, Curaçao, N.A.
Savings Certificate
ORCO BANK NV verklaart te hebben ontvangen: en nevenstaand bedrag op de vervaldatum aan de houder te betalen
NAFl.
ORCO BANK NV declares to have received: and to repay beside mentioned amount on date of maturity to the bearer
Datum uitgifte / Date of issue
Vervaldatum / Date of maturity
Rente in % per jaar / Interest in % per years
Geaccumuleerde rente / Accumulated interest
1e jaar/1st year
2e jaar/2nd year
3e jaar/3rd year
4e jaar/4th year
5e jaar/5th year
GEMACHTIGDE/DEPUTY
ORCO BANK NV, WILLEMSTAD
SPECIMEN
Nr B 000000
Nr B 000000

De waardepapieren zijn vrij verhandelbaar, aangezien het hier om rente spaarbrieven aan toonder gaat. Hun waarde zal stijgen naarmate de datum van uitbetaling nadert. Hoe langer men het geld vastzet, hoe hoger de rente wordt. De rentepercentages zijn respectievelijk 6,25 procent (voor één jaar), 6,75 procent (voor drie jaar) en 7,25 procent (voor vijf jaar). Iemand die dus nu een waardecertificaat van duizend gulden koopt, krijgt daar na drie jaar ongeveer 1200 gulden voor. Iemand die een spaarbiljet van vijfduizend gulden koopt krijgt hiervoor na vijf jaar bijna 7.100 gulden. De rente spaarbrieven zijn ook in Amerikaanse dollar verkrijgbaar, binnen de door de Centrale Bank gestelde richtlijnen. Voor niet- ingezetenen gelden geen beperkingen.

### WAARDEVAST

De papieren zijn waardevast en vormen een nieuw instrument op de kapitaalmarkt dat de houder tussentijds en onderhands aan derden kan overdragen, verpanden of verhandelen. Bovendien krijgt de koper voor zijn geld een hogere rente dan een gewone spaarrekening: gemiddeld 4,5 procent. De Orco Bank streeft met de introductie van de Spaarbrieven twee doelen na, namelijk verhoging van de spaarzin en een bijdrage aan de ontwikkeling van gemakkelijk verhandelbare instrumenten voor de beginnende Curaçaose kapitaalmarkt. In dit geval in het bijzonder gericht op de kleinere tot middelgrote spaarders.

Bij wijze van introductie van haar nieuwe Rente Spaarbrieven heeft de directie van de Orco Bank, bestaande uit C. Broere, Ch. Gomes Casseres en L.C. Luchkmann jr., eergisteren respectievelijk aan de gouverneur van de Nederlandse Antillen dr R.A. Römer, de minister- president mevrouw M.Ph. Liberia-Peters en de gezaghebber drs E. Wilsoe de eerste drie spaarbrieven ter waarde van vijfduizend gulden elk aangeboden. Deze hoogwaardigheids- bekleders werd verzocht om deze rente spaarbrieven ter beschikking te stellen aan een liefdadigheids- instelling van hun keuze.

### DRUGSVERSLAAFDEN

Gouverneur Römer overhandigde de rente spaarbrief aan mevrouw C. Campman-Zielinski van de Stichting San Vincente de Paul, die op Scharloo actief is op het gebied van armenzorg en drugsverslaafden. Mevrouw Campman verklaarde desgevraagd de waarde van de spaarbrief te gebruiken als bijkapitaal voor een ontwennings- centrum voor aan drugs verslaafde jonge vrouwen.

Premier Liberia overhandigde in het bijzijn van minister F.D. Crestian van Ontwikkelings- samenwerking de spaarbrief aan mevrouw Lai, die als contactpersoon fungeert voor de Bonaireaanse vereniging van gehandicapten. Mevrouw Lai zei dat de donatie bestemd is voor het dagverblijf voor gehandicapten 'Kariño' op Bonaire.

Gezaghebber Wilsoe droeg de Spaarbrief over aan mevrouw A. Da Costa Comez, voorzitster van de oudervereniging voor geestelijk gehandicapten Totolika. Naar mevrouw Da Costa Gomez-Sprockel uitlegde liggen er nog genoeg projecten op stapel, maar mogelijk wordt besloten om de spaarbrief voorlopig aan te houden, omdat die in waarde stijgt.

Geïnteresseerden kunnen de spaarbrieven bestellen door girale overschrijving of door storting van het gewenste bedrag op giro- rekeningnummer 430005 ten name van Orco Bank n.v. met vermelding van de verlangde looptijd. Stortingen kunnen plaats vinden op dertien locaties verspreid over Curaçao: het hoofdkantoor van de Girodienst op Scharloo, het hoofdkantoor van de Eilandsontvanger op Groot Kwartier, de bijkantoren Rust, Otrobanda, Brievengat, Santa Maria, Montagne, Dominguito en Dokterstuin, alsook op de postkantoren in Punda, Otrobanda, Groot Kwartier en Hato.

De koper kan vervolgens de bestelde spaarbrieven afhalen bij de Orco Bank die gevestigd is aan de dr H. Fergusonweg 10 op Gaito.

# UNAC huldigt Willems en J.P. van der Lubbe

**WILLEMSTAD — In het kader van het 20-jarig bestaan van de UNAC, de Unie van Assurantie- bemiddelaars Curaçao werd er in Hotel Holland een eindejaars bijeenkomst gehouden. Deze bijeenkomst werd door verscheidene vertegenwoordigers van verzekeringsmaatschappijen, collega's en andere genodigden bijgewoond. Bij deze gelegenheid werden J.P. van der Lubbe van Assurantiekantoor Van der Lubbe en Doe Willems van Seguros Doe & De Willems, gehuldigd.**

Tot de aanwezigen werd het woord gericht door onder andere de voorzitter van het UNAC-bestuur Robert J. Huyzen. Hij stelde dat het werk van de assurantie- bemiddelaars steeds meer in het gedrang komt. De concurrentie wordt ondervonden steeds groter.

Ondanks dat, is de belangstelling voor assurantie-bemiddeling enorm groot. Mede, aldus de voorzitter, vanwege de hoge provisie die er verdiend kan worden.

Gezien de grote onderlinge concurrentie tussen de verzekerings- maatschappijen, is het zaak dat er ook een vereniging voor Schadeverzekeraars moet komen. Er bestaat reeds zo een vereniging voor levens verzekeraars.

Twee mensen die de UNAC uitzonderlijk hebben gesteund, mochten een geschenk in ontvangst nemen. Dat waren de dames Claire Corsen en Jetty Gomez respectievelijk werkzaam bij Fatum/Nationale Nederlanden en Ennia.



*WILLEMSTAD — Ter gelegenheid van de uitgifte van een rente spaarbrief door de Orco Bank heeft de gezaghebber drs E. Wilsoe een exemplaar ter waarde van vijfduizend gulden overhandigd aan mevrouw A. da Costa Gomez-Sprockel van Totolika die dit bedrag voor een nog nader te benoemen project zal bestemmen.*
*Foto: vlnr L.C. Luckmann (adjunct-directeur), Ch. Gomes Casseres (directeur), mevrouw Da Costa Gomez, C. Broere (president- directeur) en gezaghebber Wilsoe.*

PATIENT MOET WORDEN VERDEDIGD TEGEN HET ZORGSYSTEEM

*Prof. dr Leenen op medisch juridisch congres:*

# 'Er is iets grondig mis met de gezondheidszorg'

**WILLEMSTAD — "In de gezondheidszorg is een merkwaardige paradox ontstaan. De enige legitimatie van de gezondheidszorg en de enige reden om welke aan de gezondheidszorg publieke middelen ter beschikking worden gesteld, is de hulpverlening aan individuele mensen. Alleen het belang van de hulpvragers dient in de gezondheidszorg te gelden. Er is echter een situatie ontstaan waarin de mens, en met name de patient, in toenemende mate moet worden verdedigd tegen een zorgsysteem dat er alleen is om zijn problemen te behandelen. Dat is paradoxaal. Er is dan ook iets grondig mis met de gezondheidszorg, dat een dergelijke discrepantie tussen clienten en hun zorgverlening is ontstaan." Dat concludeert prof dr H.J.J. Leenen, hoogleraar gezondheidszorg aan de Universiteit van Amsterdam. Hij sprak gisteravond op het Medisch Juridisch congres dat wordt gehouden in het International Trade Center.**

Prof dr Leenen is één van de gastsprekers op dit congres dat ook vandaag voortduurt en waarbij het gezondheidsrecht van verschillende kanten belicht zal worden. Het congres is georganiseerd door de Antilliaanse Juristen vereniging, de vereniging van Geneeskundigen en de Nederlands Antilliaanse stichting voor Klinisch Hoger Onderwijs.

**BESCHERMING**

De titel van de redevoering van prof dr Leenen gisteravond was 'Gezondheidsrecht en de patientenrechten'. Hij ging in het kort in op de historie van het gezondheidsrecht en noemde als redenen voor de ontwikkeling hiervan het feit dat de geneeskunde en technologie steeds dieper in het menselijk lichaam en de geest ingrijpen. Daarbij worden in toenemende mate ethische en juridische normen geraakt. "Daardoor ontstaat de roep tot bescherming van individuele mensen die tot het ontstaan van patientenrechten heeft geleid", aldus dr Leenen die zei dat over de gehele wereld een beweging voor de rechten van de patienten te zien is.

Een tweede factor voor de ontwikkeling van het gezondheidsrecht is het feit dat gezien de gestegen kosten van de gezondheidszorg, het vraagstuk van een rechtvaardige verdeling van de beschikbare mogelijkheden actueel wordt. "Gegeven de in principe onvermijdelijke beperktheid van de voor de gezondheidszorg beschikbare middelen en menskracht, moet op microvlak soms worden uitgemaakt welke patienten wel en welke niet voor behandeling en zorg in aanmerking komen. Het vraagstuk van de selectie van patienten wordt in toenemende mate urgent", aldus prof dr Leenen.

Een derde factor bij de groei van het gezondheidsrecht is dat de gezondheidszorg in toenemende mate in een ingewikkeld en voor de patient niet meer overzienbaar kader wordt verstrekt. Prof dr Leenen: "Voor patienten is de gezondheidszorg een doolhof geworden waarin vele hulpverleners werkzaam zijn en waarin hij, door ziekte vaak al in een hulpeloze toestand, nog hulpelozer wordt. Het ligt voor de hand dat in een dergelijke situatie de patient zijn rechten gaat claimen. Maar ook ontstaat door de ingewikkeldheid van de verhoudingen in de gezondheidszorg, de behoefte aan juridische regeling van die verhoudingen."

**PARADOX**

Verder noemde prof dr Leenen de toenemende bureaucratie in de gezondheidszorg. "Mensen gaan zich daartegen verzetten en dat leidt tot een versterking van de rechten van de patient, terwijl ook de overheid zich teweer moet stellen om het volksgezondheids- belang te verdedigen tegen de bureaucratische processen en belangen en daarvoor regels in het leven moet roepen."

"Door deze — en trouwens nog wel andere — oorzaken is in de gezondheidszorg een merkwaardig paradox ontstaan", zo concludeerde prof dr Leenen. Er is volgens hem een discrepantie tussen clienten en hun zorgverlening ontstaan. "De beweging voor de rechten van de patient probeert die discrepantie te overbruggen. Het is, ook historisch, altijd zo geweest dat het recht te hulp wordt geroepen als het individu in de knel is gekomen."

Prof dr Leenen omschreef het gezondheidsrecht als "het geheel van rechtsregels dat rechtstreeks betrekking heeft op de zorg voor de gezondheid en de toepassing van overig burgerlijk, administratief en strafrecht in dat verband". Het gezondheidsrecht berust theoretisch op twee rechtsbeginselen, namelijk het recht op gezondheidszorg en het zelfbeschikkingsrecht van de mens. Prof dr Leenen: "Ziekte als zodanig heeft geen invloed op het zelfbeschikkingsrecht van de mens. Door ziekte verandert de juridische status van de mens niet, tenzij een rechterlijke maatregel is aangetroffen. Dat geldt ook voor psychisch gestoorden."

**MERKWAARDIG**

Terwijl in de normale samenleving ervan uit wordt gegaan dat iemand zijn wil kan bepalen tenzij het tegendeel blijkt, doet zich volgens prof dr Leenen in de gezondheidszorg een "merkwaardig fenomeen" voor. Daar wordt door hulpverleners soms een andere houding aangenomen. "Als een patient anders reageert dan de hulpverlener zou willen of van andere waarden uitgaat dan de hulpverlener, wordt gemakkelijk gesteld dat de patient zijn wil niet kan bepalen." Dat hoeft volgens prof dr Leenen evenwel niet het geval te zijn, en dat is ook vaak niet het geval, zei hij. "Als de patient een ander waarden- systeem dan de hulpverlener heeft, hoeft hij zich niet in het kader van de hulpverlening te onderschikken aan het waarden- systeem van de hulpverlener. De hulpverlener echter dringt de patient, als deze anders denkt, soms gemakkelijk in de positie dat hij zijn wil niet kan bepalen en er wordt dan zelfs wel een psychiater bij gehaald. Toch is dan niet het gedrag van de patient maar dat van de hulpverlener afwijkend. Immers de hulpverlener wijkt af van de gangbare regel dat mensen hun wil kunnen bepalen tenzij het tegendeel blijkt."

Volgens de hoogleraar gezondheidsrecht komt een belangrijk deel van de problemen van de patient in de gezondheidszorg dan ook voort uit het gebrek aan erkenning van zijn zelfbeschikkingsrecht en uit het gedrag van de hulpverleners als die er bij voorbaat al vanuit gaan dat de patient eigenlijk niet goed in staat is zijn eigen beslissingen te nemen. "Temeer daar de patient in de gezondheidszorg op zich al in een afhankelijke positie verkeert, komt een aantasting van zijn primaire rechten des te harder aan. Het is misschien wel begrijpelijk dat een deskundige de neiging heeft aan te nemen dat hij alles beter weet — dat verschijnsel doet zich niet alleen in de gezondheidszorg voor — maar anderzijds moet er toch op worden gewezen dat de deskundige niet alles beter weet en dat hij de grenzen van zijn bevoegdheid in acht moet nemen", aldus prof dr Leenen.

**GEEN BEZWAAR**

Omdat de noodzaak van juridische bescherming van de patient mede is ontstaan door ontwikkelingen in de gezondheidszorg die tot de paradox van de hulpverlening hebben geleid, mogen de hulpverleners geen bezwaar maken als de patient zich juridisch gaat verdedigen, zo meent prof dr Leenen. "Het verschijnsel patientenrechten moet de hulpverlening er eerder toe brengen om de oorzaken die tot de beweging van de patientenrechten hebben geleid, weg te nemen, want die oorzaken liggen grotendeels aan de zijde van de hulpverlening. In dat opzicht is er nog weinig verandering te zien. Integendeel, de vertechnisering, de complexiteit van de hulpverlening en de bureaucratisering nemen eerder toe dan af. Er is dus meer reden om de patient te beschermen."

Prof dr Leenen merkte op dat het verwezenlijken van de rechten van de patient eigenlijk minder een zaak is van juristen dan van de hulpverleners en de hulpverlenings- instanties. "Zij komen iedere dag met de patienten in aanraking en zij zijn het meest in staat het zelfbeschikkings- recht van de patient recht te doen. Juristen kunnen daar weinig meer aan bijdragen dan de mentaliteit in de hulpverlening te beinvloeden, regels te maken en achteraf bij conflicten te hulp te komen. In de dagelijkse praktijk zijn het echter de artsen, de verpleegkundigen en andere hulpverleners, de directies van ziekenhuizen en andere instellingen, degenen die werken in het beheer van de gezondheidszorg en in de hulpdiensten, die de rechten van de patient tot verwezenlijking moeten laten komen."

Tot slot merkte Leenen in dit kader op dat de positie van hulpverleners over het algemeen wel goed is geregeld: "Het is enigszins merkwaardig als degenen wier positie is geregeld, het bezwaar van juridisering aanvoeren ten opzichte van degenen voor wie vrijwel niets is geregeld", aldus de hoogleraar gezondheidsrecht die concludeerde: "De problemen waarmee de samenleving ten aanzien van de gezondheidszorg en dientengevolge het gezondheidsrecht te kampen heeft, zijn groot. De belangen waar het om gaat eveneens. Centraal moet echter staan het belang van de individuele mens. Want om hem is het allemaal begonnen."

*Premier bij opening:*

## Medisch juridisch congres unieke gebeurtenis

**WILLEMSTAD—"Binnen het koninkrijk der Nederlanden is het voor het eerst dat het de artsen en juristen organisaties is gelukt, een congres over gezondheidsrecht te organiseren. Deze bundeling van krachten door de besturen van de artsen- en juristen- verenigingen verdient een compliment. Dit is een unieke gebeurtenis. Deze actie komt zowel de wetenschap, de artsen, juristen als de patient ten goede."**

Dat verklaarde premier Maria Liberia- Peters gisteravond bij de officiele opening van het medisch juridisch congres dat in het International Trade Center wordt gehouden. Het congres is georganiseerd door de Antilliaanse Juristen vereniging, de vereniging van Geneeskundigen en de Nederlands Antilliaanse stichting voor Hoger Klinisch Onderwijs.

**HISTORISCH**

De premier zei "met bijzonder veel genoegen" het congres te openen "omdat de eer te beurt is gevallen aan dit deel van het koninkrijk om dit historisch congres te organiseren."

Liberia- Peters zei ook waardering te hebben voor het feit dat de vereniging van artsen blijk geeft zich tegenover deze ontwikkeling niet defensief te willen opstellen. "Overigens neemt dit niet weg, dat ik er begrip voor heb, dat wetgeving en rechtspraak op dit terrein bij artsen in eerste instantie enige weerstand oproepen. Ook in andere landen heeft dat verschijnsel zich aanvankelijk voorgedaan. Na verloop van enige tijd, wanneer artsen en juristen met elkaar in gesprek raken, is echter ook gebleken dat de tegenstellingen te overbruggen zijn. Door dit congres neemt u zelf het initiatief om bij te dragen aan de opinievorming op dit terrein. U wacht niet af tot van buitenaf, in het bijzonder door de overheid, wordt overgegaan tot regelgeving."

De premier zei verder dat de regering "zeer geinteresseerd is in de uitkomsten van uw beraadslagingen op dit congres, omdat deze in ieder geval een rol zullen spelen bij de besluitvorming over wetgeving op het terrein van de gezondheidszorg".

**PATIENT**

Er is nadere wetgeving nodig, meent Liberia- Peters die als voorbeeld de relatie arts/patient noemde. "Er is relatief vrij veel wetgeving over de positie van de arts, maar de positie van de patient is nagenoeg niet geregeld." Ook is er reden het medisch tuchtrecht te herzien, vervolgde de minister-president haar speech. "Gewijzigde inzichten omtrent de positie van de patient en de noodzaak dat gerechtvaardigde klachten snel en efficient het medisch tuchtcollege inderdaad bereiken, vormen de belangrijkste aanleiding tot aanpassing van de landsverordening medische tuchtrechtspraak." Zij wees er in dit kader op dat elke wijziging zal moeten voorzien in een grotere openbaarheid van de tuchtrechtspraak.

De verbetering van de juridische positie van de patient, is volgens de premier niet alleen uit oogpunt van het recht van belang maar ook voor de gezondheidszorg zelf. "Uit internationaal onderzoek is namelijk gebleken dat patienten die beter geinformeerd zijn over hun gezondheidstoestand en over hun medische behandeling, sneller genezen."

# Informatiebeleid overheid tijdens seminar toegelicht

WILLEMSTAD — Met het oog op het formuleren van de beleidsnota inzake informatie- en automatisering- beleid voor de overheid en streven van onze overheden om het informatie- managment in het kader van het sociaal- economisch beleid te bevorderen is op 8 december een seminar georganiseerd waarin over bovengenoemde onderwerpen door diverse sprekers een inleiding werd gehouden. De seminar is bestemd voor diensthoofden van zowel de Eilandelijke als de Centrale overheid.

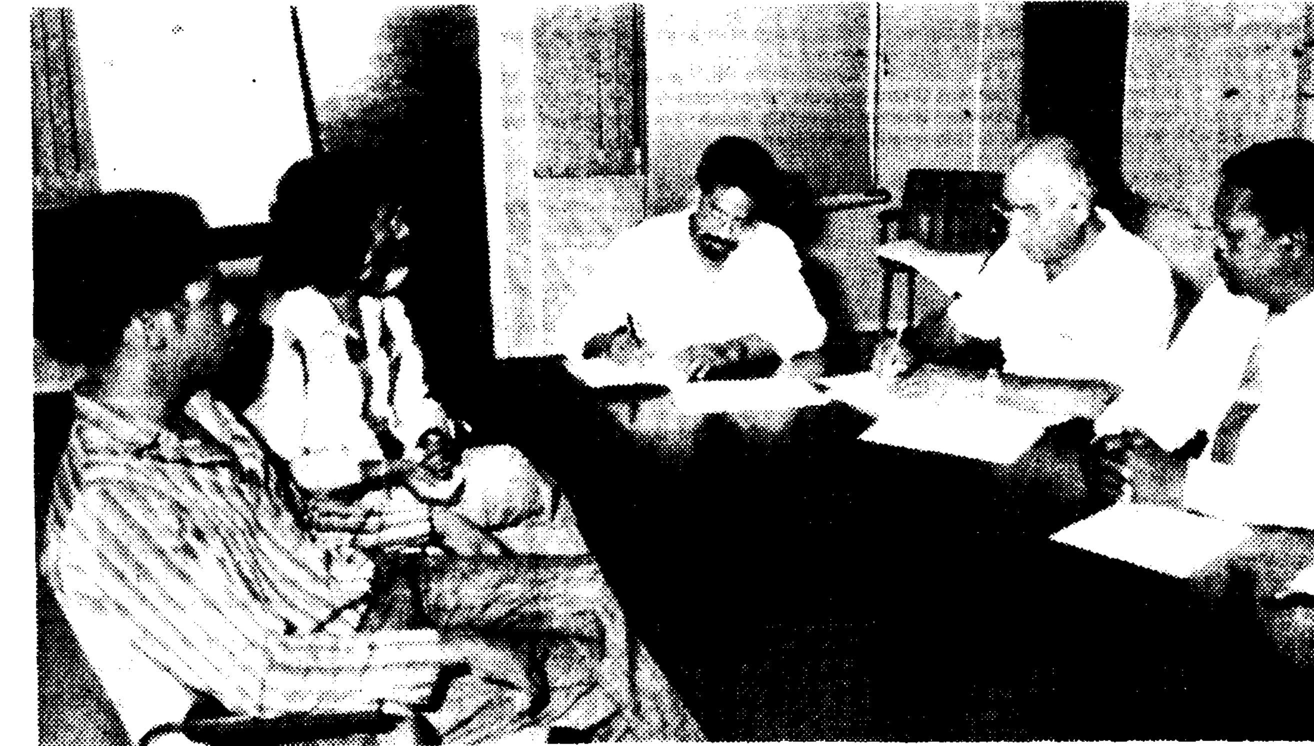
Het doel van de seminar was om de genodigden te informeren omtrent de laatste ontwikkelingen op het gebied van de informatie- voorziening binnen de overheden en hun in de gelegenheid te stellen een bijdrage te leveren aan de vormgeving van het informatie- voorzienings- beleid.

Gedeputeerde van Finaniën en Automatiserings- zaken, Faroe Metry heeft namens het Bestuurscollege de opening van het seminar verzorgd.

Hierna volgde de inleiding van drs J.C. Franssen, directeur Organisatie- en Informatie- voorziening van de Nederlandse Ministerie van Binnenlandse Zaken. Hij is in zijn inleiding nader ingegaan op de samenhang tussen organisatie en informatie voorziening/ automatisering. Hierbij kwamen ook de mogelijkheden en valkuilen van informatie- voorziening te sprake.

De volgende spreker, drs P. Stoop adjunct- hoofd van afdeling Financiën, gaf een globale toelichting op het informatiebeleid dat in een, op korte termijn te verschijnen, beleidsnota geformuleerd zal worden. Deze nota wordt voorbereid door een project- groep onder voorzitterschap van ir E.F. Evers waarin vertegenwoordigers van de Stuurgroep Automatisering en Commissie Reorganisatie en efficiency- bevordering van het eilandgebied Curaçao en de Kerngroep Automatisering van de regering zitting hadden.

ir R.D. Poelijoe, hoofd van de Dienst Administratieve Automatisering, gaf tot slot het implementatie- plan voor de totstandkoming van de toekomstige Dienst Informatieverzorging.



WILLEMSTAD — Onlangs hebben Sede Antias en Feffyk het project 'Glass Arts' goedgekeurd. Dit project wordt uitgevoerd in het kader van een plan van het departement van Sociale Zaken en Stichting Reclassering Curaçao. Rignald Willems die gestudeerd heeft aan de Kunstacademie in Tilburg, Nederland, zal eind januari de 'Glass Arts Studio Willems' aan de Rooseveltweg openen. Tegelijkertijd zal hij voor een groep jeugdigen een cursus van een jaar verzorgen. Ondermeer zullen de technieken zandstralen, etsen en glassnijden geleerd worden. Aan het eind van de cursus zal Willems vijf cursisten in dienst nemen.

Op de foto ziet men Rignald Willems, Frits Parabiersing (Sede Antias), Ronny Lauffer (Feffyk), Tirso Sprockel (Sede Antias en Colin Valerian (directeur Feffyk) bij de ondertekening van de overeenkomst.

*WILLEMSTAD — De International School of Curaçao, gevestigd aan de Koninginnelaan, is de laatste twee jaar intensief bezig met de verhoging van de kwaliteit van het onderwijs.*

*Eerst hebben de docenten zelf een onderzoek gedaan en probleem- punten bepaald die zijn opgelost en daarna heeft men hulp gekregen van experts uit de Verenigde Staten die aanbevelingen hebben gedaan. Met de grootste vaart zijn deze veranderingen doorgevoerd, zo zegt het hoofd van de International School, Joe Houston Walker.*

*Zoals bekend is de International School een priveschool waar in het Engels les wordt gegeven. De school werd in 1967 opgericht en wordt erkend door de Amerikaanse regering. Dit schooljaar telt de International School 176 leerlingen, 21 daarvan zijn uit Amerika afkomstig, 61 leerlingen zijn Antilliaanse ingezetenen en 94 leerlingen hebben de nationaliteit van 20 andere landen.*

*Om de ouders en andere geinteresseerden een 'kijkje achter de schermen' te bieden, organiseerde de International School deze week een 'open house'. Docenten en leerlingen leiden de gasten rond in de school en gaven uitleg van hetgeen daar gedaan wordt.*

WILLEMSTAD — Het hoofd van de Gezondheids Dienst te Curaçao maakte in een communique bekend dat er tenminste 17 gevallen van 'dengue' bekend zijn geworden in de periode van half oktober tot eind november van dit jaar.

In 30 gevallen werd bij patienten die de symptomen vertoonden van dengue, het bloed onderzocht. Zeventien personen bleken besmet met het virus.

In verband met deze resultaten heeft de Gezondheidsdienst besloten om op het gehele eiland een verdelgingsmiddel tegen de Aedes Aegypti (dengue-mug) te verspreiden. De spuitwerkzaamheden zullen dagelijks tussen 6.00 uur en 8.00 uur 's morgens plaats vinden en 's avonds van 5 tot 8 uur.

Men verzoekt de bevolking om tijdens de werkzaamheden de huizen goed open te houden opdat er een maximale bereikbaarheid is van het gif. Indien men vogels, poezen en aquaria heeft, is het aan te raden om deze te bedekken. Planten die veel water bevatten zijn ook broedplaatsen voor de dengue-mug.

*International School in actie*



# AGENDA ARUBA



KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00 / 14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

Telefoon: 24333.

Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22950 en 22316.
Pageboy: 127-743.

Bankrek. nr. 10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE: 100.

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag voor 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

**BIOSCOPEN**
BOULEVARD THEATER
I: 20.15 uur *License to drive* (comedy, 14 jr.).
II: 20.45 uur *Deathwish IV - The Crackdown* (action, 18 jr.); 24.00 uur *Triangle of Lust* (sex movie, 18 jr.).
DRIVE-IN: 20.30 + 24.00 uur *Plain Clothes* (action-comedy, 18 jr.).

*****

BOTICA'S (nachtdienst)
**Pabao brug:** Oduber, tel.: 21780.
**Pariba brug:** San Nicolas, tel.: 45712.



WACHTREGELING DOKTOREN
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter Fredericks, Rumberastraat 7, tel.: 24484.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter E. Weststrate, via Centro Medico San Nicolas, tel.: 48833.
Kinderarts: dokter Bryson, tel.: 24254 / 24300 (hospitaal).

*****

DOKTER HART KINDER-POLIKLINIEK (Shakespearestraat 13, tel.: 27263/24300): spreekuren maandag t/m vrijdag van 08.30-11.30/14.30-17.30 uur; zaterdag van 08.30-12.00 uur.

*****

CENTRO MEDICO CARABOBO (L.G. Smith Boulevard 34, tel.: 21777): dra N. Alvarez-Quezada, Venezuelstraat 21, tel.: 25050.

*****

WIT GELE KRUIS: Oranjestad: tel.: 23168; Noord: tel.: 23425; Santa Cruz en Paradera: tel.: 28288/25543; Savaneta en Brazil: tel.: 47020/48301; San Nicolas: tel.: 45906; Dakota: tel.: 29008 (wijkgebouw), 24444 (kantoor).
**(voor brandgevallen, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, tel.: 115)**

*****



**TELEARUBA**
ZATERDAG: 18.00 The world of Audubon; 19.00 Style with Elsa Klensch; 19.30 Big story; 20.00 CNN international news; 20.30 Golden Girls: «The competition»; 21.00 Political program: «MEP»; 21.30 Hunter: «Sniper»; 22.30 Estreno: «Farewell Friend»; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 17.00 Disney special: «Ferdinand the Bull & Mickey»; 18.00 Small Wonder; 18.30 Disney Sunday movie: «Brimstone the Amish Horse»; 19.30 Showtime; 20.30 Political program: «PPA»; 21.00 Quo Vadis? 22.45 Week in review; 23.30 Sports tonight (CNN); 24.00 Sluiting.

MAANDAG: 18.00 Fabulous Funnies; 18.30 Lorne Greene's new wilderness: «Wild in the city»; 19.00 Science & Technology; 19.30 The world tomorrow: «The adultery syndrome»; 20.00 Telenoticias; 20.30 Programma BUVO; 21.00 Political program: «AVP»; 21.30 CNN international news; 22.30 L.A. Law; 23.30 Sports tonight (CNN); 24.00 Sluiting.

*****



DIVERSEN
FLIGHT INFORMATION CENTER: dagelijks geopend van 07.00-20.00 uur; na 20.00 uur informaties via verkeerstoren.

ESSO SERVICE CENTER (Oranjestad): **24.00 uur per dag geopend** (alleen gesloten van zondag 20.00 uur tot maandagmorgen 07.00 uur).

DOKTER HORACIO ODUBER HOSPITAAL (tel.: 24300): bezoekuren 15.00-15.45 /18.30-19.30 uur.

KONINGIN WILHELMINA FONDS (tel.: 24652 / 22817): informatiecentrum woensdag geopend van 08.30-12.00 uur - Paardenbaaistraat 8 (boven).

*****

**ZONDAG**
**BIOSCOPEN**
BOULEVARD THEATER
I: 20.15 uur *License to drive* (comedy, 14 jr.).
II: 18.00 uur *Grown up today* (adventure, alle leeft.); 20.45 uur *Deathwish IV - The Crackdown* (action, 18 jr.).
DRIVE-IN: 21.00 uur *Plain Clothes* (action-comedy, 14 jr.).

*****



DIVERSEN
FILMLIGA ARUBA: 20.30 uur presentatie film 'Der preis fürs Überleben' (West-Duitsland 1979) - Cas di Cultura.

DE 'PHILIPS VAN ALMONDE': 14.00-17.00 uur 'open house' aan boord

APV: 09.00-14.00 uur auto-wasdag - parkeerplaats achter Bevolking.

IMMACULATA HHS (Sta Cruz): 10.00-14.00 uur Christmas sale / vlooienmarkt - schoolterrein.

SPORT
DOMINO (**ADB**): 14.00 uur Unidos vs Aruba Stars - Surinameclub; 14.00 uur Ayó vs Nwiwa - Joey's; 14.00 uur Tropicana Inn vs Old Parr - Trappers.

SOFTBAL (**ASB**)
**Caribe-terrein**
10.00 uur Burger King vs Peking Restaurant; 12.00 uur Blue Stars vs Jani's Hemco; 14.00 uur La Confianza vs Gaby's Sportshop; 16.00 uur Barlock's vs Ballantaine CH.
**Duracalle-terrein**
10.00 uur Amstel Beers vs Duracell; 12.00 uur Mansur vs Napa Auto Parts; 14.00 uur Plymouth/Coca Cola vs Pepsi Cola.

*****

**MAANDAG**
DIVERSEN
INDIAN ROCK GARDEN WATERSLIDE: maandag, dinsdag, woensdag en vrijdag geopend van 10.00-18.00 uur; donderdag de gehele dag gesloten.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKS- MOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 of 25111).

CENTRO KIBRAHACHA (**dagverblijf voor bejaarden**): openingsuren dagverblijf: 08.00-12.00 uur; kantooruren: 07.30-12.30/14.00-17.00 uur - Piedra Plat 23 (tel.: 28159).

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN «MAN NA OBRA»: elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om producten te kopen in het oude gebouw van «Bibito Pin», t/o Protestantse kerk, Piedra Plat.

TOERISTENSCHIP: 09.00-15.00 uur 'Britanis' - vert. SelMad.

*****

**KERKDIENSTEN**
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

*****

**PROTESTANTSE KERKDIENSTEN**
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur ds Hessen; zondagsschool in het Jeugdcentrum.
SAN NICOLAS: 09.00 uur viering van het Heilig Avondmaal; zondagsschool op dezelfde tijd.

*****

DE NIEUW APOSTOLISCHE KERK (Schubertstraat 12): 09.30 uur kerkdienst.

*****

*'Personeel en teamgeest voornaamste ingrediënten van ons bedrijfs-succes'*

# Vierde lustrum Topcar/Nissan

**ORANJESTAD — Topcar/Nissan heeft gistermiddag de viering van haar vierde lustrum ingezet met een 'open house' voor relaties en in het bijzonder de Nissan autobezitters op Aruba. Er heerste een zeer geanimeerde stemming, waarbij ook aanwezig waren Onorio Osawa, algemeen directeur van Nissan, en Kazuo Katoaoka, directeur van Nissan Mexico, die van nabij de popularitieit van Topcar/Nissan konden ervaren.**

Voorts waren aanwezig de ministers Watty Vos, mr Angel Bermudez en Armando Engelbrecht, Rotary-gouverneur Napoleón Ferrer García en vele anderen.

Op spontane wijze bracht directeur Erik d'Arnualt dank voor de wijze waarop de pers steeds achter het bedrijf heeft gestaan. De Amigoe-fotograaf Djisbie Franken en Diario-fotograaf Django Simons mochten hiervoor een plakkaat in ontvangst nemen.

**'OPEN HOUSE'**

Het feest wordt vanavond tijdens een diner in het Golden Tulip Hotel voortgezet, terwijl morgen de gehele dag 'open house' bij Topcar wordt gehouden. Onder meer worden de nieuwe Nissan-modellen getoond. Financiering is beschikbaar; er zijn verschillende attracties.

Directeur D'Arnault wees erop, dat Topcar — zoals ieder ander bedrijf — moeilijke maar vooral ook vele goede jaren heeft gekend. Hij uitte zijn bezorgdheid over de krediet-beperkingen, opgelegd aan de banken door de Centrale Bank, en hoopte dat deze spoedig kunnen worden opgeheven.

**PERSONEEL**

"Het personeel en de teamgeest", aldus Topcar-directeur, "zijn de voornaamste ingrediënten van het Topcar/Nissan succes op Aruba. Topcar heeft vele plannen voor de toekomst om op de eerste verkoopplaats te blijven staan".

Topcar heeft in de loop der jaren veel aandacht aan scholing van het personeel besteed, dat overal ter wereld ervaring kon gaan opdoen bij opleidingen. Uit Nederland is nu een instructeur gekomen, die van Arubaanse afkomst is doch zeventien jaar in Nederland werkt, die een 'on the job'-training komt geven.

**SERVICE**

In de Service-afdeling wordt volgende week een 'Sun engine analyser' in gebruik gesteld, waarmee een automotor volledig "doorgelicht" kan worden. De Sun engine analyser was gisteren al te zien op de autoshow die dit weekeinde bij Topcar wordt gehouden.

De afgelopen twintig jaren heeft Topcar 6770 Nissanwagens geïmporteerd op Aruba; dit jaar achthonderd wagens. "Dit jaar was een bijzonder goed jaar wat verkoop betreft, hetgeen trouwens iedereen dagelijks op de Arubaanse wegen kan zien", aldus de trotse Topcar-directeur.

*Investering 49 miljoen dollar*

# Eerste steenlegging Plantagebay Resort

ORANJESTAD — In de haven van Oranjestad liep vrijdagmiddag de "Promotor" binnen met aan boord de eerste lading materialen voor de bouw van het Plantagebay Resort and Casino. Maandagmiddag vindt de eerste steenlegging plaats van dit acht verdiepingen tellende hotel met 420 luxe suites dat gebouwd wordt naast het Holiday Inn Aruba. De bouw van dit U-vormige hotel vergt een investering van 49 miljoen dollar. Voor de Italiaanse financiering werd een garantie van de Arubaanse overheid verkregen, die door alle Statenleden destijds werd goedgekeurd.

ORANJESTAD — Bij de Gerardus cursus is weer een aantal cursisten geslaagd voor het type-diploma. De geslaagden zijn: June Arends, Omira Barrett, Jahaira Cabral, Regine Farro, Melissa Figaroa, Omayra Ras, Jolitza Giel, Ludmila Kelly, Bernadette Kwidama, Gricelda de Leon, Amarilles Juliana, Joyce Ridderstaat, Natasha Schwengle, Marion Tromp en Giselle Vrolijk.



*Kerstdiner personeel Burger King*




*ORANJESTAD — Directie en personeel van het Burger King restaurant kwamen in het Manchebo Beach Resort bijeen voor het jaarlijkse Christmasdinner. Tijdens het diner werden plakkaten uitgereikt aan Alberto Solognier en Marjorie Hermanus voor vijf jaar trouwe dienst, terwijl Emilia Stein uitgeroepen werd tot employée van het jaar. Voorts kregen alle Burger King-werknemers hun Kerstbonus uitgereikt.*
*Foto: de Burger King-werknemers, samen met directeur Clyde Harms en manager Imelda Burleson.*

EXTRA AUTO'S INGEKOCHT VOOR KERST EN OUD EN NIEUW

*Premier Eman reageert op uitspraken Schnogg:*

# Bezorgdheid auto handelaren over crediet-afspraken te prematuur

**ORANJESTAD — "De autohandelaren zijn prematuur met hun vrees ten aanzien van de afspraken die de Centrale Bank van Aruba (CBA) met de commerciële banken heeft gemaakt, ten aanzien van het plafond voor de kredietverleningen. Zij bezien deze afspraken niet in het totaal van de Arubaanse economie".**

**Zo reageerde premier mr Henny Eman op de geuite bezorgdheid van de autohandelaren bij monde van de secretaris van de Aruba Car Dealers Association, Hans Schnogg.**

Schnogg liet in Telenoticias horen dat de autohandelaren bezorgd zijn over de verkoop van auto's omdat de banken geen krediet beschikbaar kunnen stellen omdat zij aan het afgesproken plafond zijn gekomen. Terwijl de autohandelaren — vooral ook omdat Aruba de goede richting weer ingaat — extra auto's hadden besteld om deze eind van het jaar nog te kunnen verkopen.

Premier Eman wees er in een reactie op, dat door de afspraken over kredietverlening, die de CBA had gemaakt, in ieder geval het doel bereikt is en de deviezen-reserves zijn gestegen. Begin januari zal de situatie geanalyseerd worden, hetgeen mogelijk kan leiden dat de kredietcijfers worden aangepast.

Over tien dagen komt de CBA met de commerciële banken bijeen om de situatie te bespreken. Naar aanleiding daarvan kunnen nieuwe afspraken worden gemaakt hoe het krediet mag groeien. Overigens, aldus premier Eman, dient niet gesproken te worden van 'maatregelen', doch van 'afspraken'.

**OPENHARTIG**

Onder-directeur van Aruba Bank, Glenn Robles, vertelde dat de autohandelaren gistermorgen een gesprek hadden met de banken over de huidige situatie. Het was een openhartig gesprek waarbij de handelaren hun standpunt uiteenzetten, terwijl de banken vertelden wat de afspraken met de CBA inhouden.

De autohandelaren wilden zich op de hoogte stellen voordat zij een gesprek hebben met de president van de CBA, drs Emile den Dunnen. Robles bevestigde, dat op 21 december aanstaande een gesprek plaatsvindt tussen de CBA en lokale commerciële banken, waarbij het resultaat van de maatregelen zal worden besproken. Robles wees erop, dat de deviezen-reserves van Aruba in vier maanden het niveau kregen dat de IMF graag wil zien.

**GESTEGEN**

Eind juni van dit jaar waren deze reserves 135 miljoen florin, terwijl in de eerste week van december de reserves tot 170 miljoen waren gestegen. Robles verwacht wel, dat de reserves zullen blijven stijgen, "ofschoon we nog niet weten wat het toeristenseizoen zal brengen".

Op vragen of de banken nu helemaal geen kredieten geven, stelde de Aruba Bank-onderdirecteur: "Van betalingen die op huidige leningen binnenkomen, kun je andere leningen financieren".

CBA-directeur drs Huub Driessen wenst in dit stadium desgevraagd geen enkel commentaar te geven. Pas over tien dagen vindt er een gesprek met de banken plaats en daarna pas kan beslist worden of de afspraken gehandhaafd worden of niet.

# SMOA en Colegio-rectoraat hebben kritiek op onderwijs-studiedagen

**ORANJESTAD — Het bestuur van de Stichting Middelbaar Onderwijs Aruba (SMOA) en het rectoraat van het Colegio Arubano zeggen in een persbericht krachtig te protesteren tegen het houden van de onderwijs themadagen, aanstaande maandag en dinsdag.**

**De Smoa en het rectoraat beschouwen deze studiedagen van zeer groot belang voor de toekomst van het onderwijs en zijn voorstander van een verschuiving van de data naar volgend jaar.**

De besturen van onderwijsstichtingen wordt verzoekt hun bijdrage te leveren ter afsluiting van een nota die de algemene goedkeuring zal krijgen. Niettegenstaande het verzoek van de Smoa en het rectoraat de data 12 en 13 december te verschuiven naar volgend jaar tot na de schoolonderzoeken en de centrale proefwerken, werd besloten deze toch te gaan in deze 'zware maand'.

**PROBLEMEN**

Er werd geen rekening gehouden met de problemen van zowel de docenten, die de studenten voorbereiden op hun schoolonderzoeken en de centrale proefwerken, als met de problemen van studenten zich voor geplaatst zullen zien. De SMOA en het rectoraat zijn van mening dat de resultaten die uit de studiedagen zullen voortvloeien optimaal hadden kunnen zijn, indien de docenten over voldoende voorbereidingstijd hadden kunnen beschikken zoals aanvankelijk het plan was.

De deelneming van de docenten van de Smoa en het rectoraat zal heel passief kunnen blijken daar dit protest zal geschieden.

De Smoa en het rectoraat zijn van mening dat het onderwijs belangrijk en delicaat is en dat elke beslissing veel studie vergt.

## Carwash APV

ORANJESTAD — Op de parkeerplaats achter de Ministerraad in Oranjestad, tegenover restaurant Surinda en het Archeologisch Museum, wordt morgen van negen uur 's morgens tot twee uur 's middags door de Arubaanse Padvinders- vereniging (APV) een carwash gehouden. Kosten per kaart: zeven florin inclusief een softdrink.

De nieuwe districts-commissaris van de APV, kap. Hensy Beaujon deelde mee, dat de opbrengst voor de APV is. Het restaurant Surinda en het Archeologisch Museum zijn tijdens de carwashtijd geopend.

## Autoclub

ORANJESTAD — Een groep autoliefhebbers heeft plannen voor de oprichting van een automobielen-club. Personen met auto's van het bouwjaar 1970 en ouder kunnen zich als lid opgeven van de automobielen-club. Dit kan op zondag 11 december tijdens de oprichtingsvergadering om twee uur 's middags in Double Seven bar/restaurant te Savaneta.

Ook zal er een naam voor de club worden gekozen. Er zijn reeds drie voorstellen binnen voor een naam, Wabi, Daikiri en Wacharaka.

*****

**SCHIPHOL** — In de Golf van Bengalen ontwikkelt zich momenteel een depressie die op haar dieptepunt een cycloon kan vormen. Het zou een nieuwe ramp betekenen voor Bangladesh, dat nog volop bezig is de gevolgen te verwerken van de vloedgolf die in de nacht van 29 november de zuidelijke provincies overspoelde.

**BEKENDMAKING**
**STATENVERKIEZING**

De lijsten van

**KANDIDATEN**

voor de op 6 januari 1989 te houden stemming voor de verkiezing van de leden van de Staten zijn voor eenieder ter inzage neergelegd bij het Bureau Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister.

**De voorzitter van het hoofdstembureau,**
**R.M. Pablo.**

# Repetities kerst-concert

SAN NICOLAS — De zangkoren van San Nicolas houden dinsdagavond samen met orkesta Harmonica Aruba en Eddy Tec Sound weer een repetitie voor het grote kerstconcert op zondag 18 december op de Promenade.

De activiteiten op de Promenade beginnen al om half vier 's middags met een optreden van gaita- en aguinaldo groepen en het bezoek van Santa Claus. De happening duurt tot zeven uur.

Hierna begint het kerstconcert van de zangkoren uit San Nicolas. Waarbij het koor Orfeon Allegro uit Curaçao en het Santa Ana koor uit Noord als gast-koren zullen optreden. De Unoca en de minister van cultuur gaven hun goedkeuring voor een subsidie om de kosten van deze activiteiten en van de maandelijkse onkosten van San nifesta te dekken. Daarnaast heeft Task Force San Nicolas het hele jaar begeleiding en advies gekregen van de Osticel maatschappelijke werkers.

# Verkeerslichten

ORANJESTAD — Minister Watty Vos heeft vri dag de nieuwe verkeerslichten bij DOW en op de kruising ...

MOSKOU — ... de Sovjetunie hebben een overeenkomst gesloten voor hervatting van de ... kerncentrale ... terkracht- centrale. Dit heeft het officiële Russische persbureau Tass bekendgemaakt.

RONALD KOEMAN AAN VOORAVOND WERELDCUP-STRIJD

*International wil graag naar Spanje of Italië*

# 'Een voetballer heeft om goed te spelen nu eenmaal sfeer nodig'

**TOKYO — De wedstrijd om de wereldbeker, tegen Nacional uit Montevideo, is weer een uitdaging voor Ronald Koeman. De international heeft, net als heel PSV vermoedelijk, die prikkel nodig. Het ontbreken daarvan, zoals in de Nederlandse competitie, is volgens de 25-jarige verdediger een van de voornaamste redenen dat het voetbal van de landskampioen soms stokt.**



*...RONALD KOEMAN: graag naar Spanje of Italië...*

"Het is maar goed dat wij die wedstrijd tegen Porto in Eindhoven zo goed hebben gespeeld, daarna tegen Twente ging het trouwens ook lang niet slecht, anders zou men gaan denken dat wij niet beter meer kunnen", stelde Koeman. " Er wordt veel gesproken over het gegeven dat wij niet zo sterk zijn als vorig jaar, maar ik ben er van overyuigd dat wij nog altijd sterk genoeg zijn. Wij hebben de laatste weken onze voorsprong van zeven punten tot drie zien slinken, maar nog altijd drie. Het heeft een beetje met PSV te maken, het heeft ook alles te doen met de tegenstanders."

"Vorig jaar haalden wij uit achttien wedstrijden 36 punten, dit keer gingen wij al snel onderuit. Voor iedere tegenstander is dat een stimulans. Wanneer je aldoor maar wint, denkt iedereen laten wij proberen de nederlaag klein te houden. Nu is het uitgangspunt laten wij eens kijken of wij de boel achterin dicht kunnen houden en er zelf ook nog eentje maken. Dat is een heel verschil."

Het is natuurlijk niet het enige onderscheid. Het PSV van het afgelopen seizoen was op weg naar een positie die de club nog nooit gekend had. Dat gaf vleugels. Dat elftal is nu het doelwit van alle anderen. "Vroeger had Ajax dat, nu zijn wij het", is de conclusie van de aanvallend ingestelde verdediger.

"Je kunt er alleen maar blij om zijn. Maar veel meer om gelukkig te zijn is er voor een groepje spelers niet in het Nederlands voetbal. **Om te presteren, om je lekker te voelen,** heb je publiek nodig. Dat mag voor je zijn, of tegen je, het maakt niet uit. Als er maar wat gebeurt in het stadion, om je heen. Toen wij bij Haarlem verloren, waren er misschien 3000 mensen. De nederlaag in het Olympisch stadion tegen Ajax, dat toen na moeilijkheden helemaal niets meer te verliezen had, vond voor vrijwel lege tribunes plaats. Het is dat PSV een gemiddelde haalt van boven de 20.000, anders zou het helemaal dramatisch zijn."

"Ik voel dat zo tenminste. Dat is ook de reden dat ik denk aan een nieuwe club. Beter in Nedrland dan PSV is niet mogelijk, maar beter is elders wel haalbaar. Een voetballer heeft nu eenmaal om goed te presteren sfeer nodig. Dat hebben wij gewoon te weinig. Als ik weg ga, is dat een van de belangrijkste redenen. Als voetballer kan ik watertanden van volle stadions, week-in-week-uit. Spanje, of Italië. Dat zijn de twee landen waar je je gelukkig moet voelen. Ik denk in Italië nog meer dan in Spanje, de top is in Italië wat breder, de competitie lijkt mij sterker."

"In Nederland zijn gewoon te veel wedstrijden waarvan van te voren al vast staat wie de **winnaar wordt. Zeker als PSV er bij betrokken is.** Onwillekeurig, onbewust leeft die gedachte ook bij de spelers. Dat mag niet-professioneel zijn en dat is het misschien ook niet, maar het blijft menselijk. Wij weten het en wij willen anders, maar het moet ook maar kunnen. Ik merk bij mijzelf dat ik problemen krijg met de situatie in Nederland. Over een jaar of drie heb je het allemaal wel gehad en dan komt de gedachte aan iets anders eigenlijk vanzelf."

"Ik zal een ander voorbeeld geven. Nacional kennen wij niet. Penarol, de andere club uit Montevideo, wel. Hebben wij in augustus tegen gespeeld in het toernooi in Barcelona. Wedstrijd om de derde plaats. Telde dus voor niets. Dan speel je heel anders. Het werd 3-3, onbekommerd voetbal van twee ploegen. Het is volstrekt ondenkbaar dat zoiets zondag weer te zien zal zijn. Als het moet ben je anders."

Het andere dat, niet sinds vandaag of gisteren, bij Koeman speelt, is ook niet onopgemerkt aan PSV voorbij gegaan. Voor een eventueel vertrekkende Koeman is Jozef Chovanec in huis gehaald. De conclusie gaat Koeman echter te ver. "In de eerste plaats ben ik nog lang niet weg uit Eindhoven, in de tweede plaats heeft Hiddink mij verteld dat Chovanec echt niet is aangetrokken om gedekt te zijn voor het geval dat ik ga. Zo'n club kijkt natuurlijk ook verder dan een seizoen, dan een speler. Je moet gewoon mensen achter de hand hebben, als je in de top staat. Misschien zal blijken, als hij komt in juni, dat er voor ons beiden ruim plaats is in het elftal."

Ik heb echter niet het gevoel dat PSV in gedachte al afscheid van mij heeft genomen. De zaak Koeman - Chovanec valt bijvoorbeeld ook niet te vergelijken met Mitchell - Houtman. **Best mogelijk dat Mitchell, na een goed begin in de competitie, het idee gekregen heeft dat zij niet tevreden over hem waren, maar ik heb de zekerheid dat PSV wel tevreden over mij is. Zonder voorbehoud."**

"Mijn gedachten over de beperkingen van Nederland leven ook bij anderen. Zoals ik in beeld ben, zijn Vanenburg en Kieft dat ook. Het betekent niet dat wij nu minder met ons werk bij PSV bezig zijn dan vorig jaar. Ook een jaar geleden stonden wij in de kijker. In eigen kring is in wezen niets veranderd. En als er iets anders is dan is het alleen maar beter geworden vergeleken met het jaar dat wij alles wonnen. In principe is de groep breder, blessures die wij nu hebben of hadden, waren er vorig seizoen ook en toen was de selectie echt smaller. Ellerman was er niet, Kruzen niet en Romario ook niet."

Het is in het voetbal een bekend gegeven dat er een terugslag komt na een goed jaar. Dat is geen uitvinding van PSV. Het valt alleen nogal duidelijk op. Na de sublieme wedstrijd tegen Porto, gleed de eerste 'Europese' uitwedstrijd als los zand door de vingers van het elftal. "Je kunt je daarover verbazen", zei Koeman, "maar een wonder was het niet. Je bent bijna in de kwartfinales, dat was ons doel. Dan richt je je daar op. Dat betekent dat je niet verrast mag worden, dat je uit gaat van zekerheid en dan komt het punt onvermijdelijk dat je zeker bent. Dat heeft dan zijn invloed. Het is eigenlijk hetzelfde als wat wij in de competitie meemaken."

„Niemand zal echter kunnen zeggen dat er niet voor gewerkt wordt. Het enige is misschien dat er anders gewerkt wordt. Er zijn natuurlijk altijd wedstrijden waarin de een wat minder speelt. Anderen willen het dan compenseren, want zo zijn wij echt wel. Het gevolg is dat spelers taken willen gaan uitvoeren, die niet voor hun zijn. Er is drang om juist wat meer te doen, maar je mag van een speler in een dienende functie niet verwachten, dat hij zo maar een van de hoofdrollen kan overnemen. Als zaken toch al niet goed lopen dan gaat het alleen maar slechter. Dat weten wij ook heus wel, maar het blijkt toch dat het vrijwel niet te voorkomen is."

"Het spel is gemakkelijker als er niet zoveel van je verwacht wordt. Ook dat is een bekend gegeven. Bij het Europese kampioenschap in West-Duitsland, is eigenlijk hetzelfde gebeurd als nu in de competitie. Alleen omgekeerd. Wij verloren de eerste wedstrijd, daarna moest alles uit de kast gehaald worden. Dat lukte. In Nederland winnen wij in principe, dus doet de tegenpartij wat het Nederlands elftal heeft gedaan na de verloren partij tegen Rusland. Het helpt echt, dat is wel gebleken."

"In juni was voor ons iedere wedstrijd de laatste kans, zoals Nacional de enige is. Maar in ons seizoen telt dat natuurlijk niet. Goed, je bent punten kwijt, meer dan verwacht was. Maar wat is er nu echt gebeurd? Wij staan nog steeds bovenaan. Het heeft dus nog steeds niet echt pijn gedaan. Ik ben er heilig van overtuigd dat wij die pijn heus wel zullen voelen, als die werkelijk komt. Dan zullen wij er wat aan doen, dat staat zo vast als een huis, misschien komt dat moment niet, mogelijk komt het heel vlug, want als je van Haarlem en Fortuna Sittard verliest, ben je ook geen zekere winnaar in Utrecht."

Ronald Koeman voelt dat er een zekere belemmering in het spel optreedt, zoals de anderen dat ongetwijfeld ook ervaren. Toch heerst er in de PSV-groep in Tokyo geen enkele spanning. "Nog niet", dacht Koeman. "Dit elftal heeft natuurlijk. "Wij willen het een hen het ander al meegemaakt. Gemiddeld is er zoveel ervaring in de ploeg dat je niet een, twee, drie bent op te winden. Dat begrijpt iedereen die met het elftal te maken heeft."

"Toen ik nog bij Ajax speelde, was dat heel anders. Toen sprak je over jongens van 20, 21 jaar, maar wij zijn toch wat ouder. Het is dus niet nodig de groep strak en kort te houden. Zeker niet al dagen voor de wedstrijd. PSV is namelijk in de laatste jaren in zijn geheel een stuk gegroeid. De mentaliteit in het elftal, deels ook door de aankopen, maar zeker ook de organisatie, alles in feite dat met ons voetbal te maken heeft. Daarom heb ik ook gezegd dat het in Nederland niet beter kan en als je desondanks beter wilt - en wie wil dat niet - dan kijk je naar het buitenland en dan zijn er wel maar twee landen om naar te kijken."



*... ANDERS JARRYD: kwartfinales in Masters-dubbel ...*

*Masters-dubbel in Londen*

## Jarryd en Fitzgerald naar kwartfinales

**LONDEN — Anders Jarryd en zijn Australische partner John Fitzgerald hebben ongeslagen de halve finales bereikt van het Masters-dubbelspeltoernooi in Londen.**

Ze versloegen het Zuidafrikaanse duo Piet Aldrith/Danie Visser in vier sets. De Amerikanen Rick Leach en Jim Pugh schaarden zich ook bij de laatste vier.

Anders Jarryd en John Fitzgerald, een dubbel met een korte maar opvallend succesvolle geschiedenis, hebben vrijdag hun ongeslagen status in de blauwe groep van het Masters- tennistoernooi in Londen behouden.

De Zweed en de Australiër, die pas voor de vijfde keer dit seizoen een koppel vormden, hadden ook geen probleem met het Zuidafrikaanse duo Piet Aldrich - Danie Visser. Fitzgerald, die deze maand 28 wordt, stapte derhalve opvallend gemakkelijk in de schoenen van Stefan Edberg, met wie Jarryd de Masters twee keer won.

Het als tweede geplaatste dubbel concentreerde zich vooral op Aldrich, de jongste en onervarendste van de twee Zuidafrikanen. Aldrich raakte in de eerste sets twee keer zijn opslag kwijt. Hij herstelde zich nog wel even, maar maakte in de vierde set weer enkele beslissende fouten.

De Amerikanen Rick Leach en Jim Pugh, die in tegenstelling tot de poule-winnaars al sinds hun kindsjaren samenspelen, kwalificeerden zich eveneens voor de halve finales door in vier sets van hun landgenoot Marty Davis en de Australiër Brad Drewett te winnen.



**SPORT AGENDA MALTA AMSTEL.**

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
**(zwembad)**
geopend van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

BOWLEN
**(Damacor Bowling Club, Chuchubiweg)**
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00- 02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
**(Rust & Burgh)**
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE
**(Sentro di Bario Janwé)**
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 jaar.

KARATE
**(CuKarBo)**
**open-, junior- en senior-klasse**
19.00-23.00 uur finales - Sporthall Sentro Deporfivo Kòrsou.

VOETBAL
**(Federashon di Futbòl Kòrsou)**
18.30 uur (eerste divisie) Indekor vs Centro Barber;
20.30 uur (eredivisie) SUBT vs Jong Colombia - Sentro Deportivo Kòrsou.

BASEBALL
**(Liga Vruminga)**
11.00 uur Fatum vs Rob Equipment;
13.00 uur Daihatsu vs Island Finance;
15.00 uur Super Sport Shop vs Marchena Hardware - Sta Maria Ballpark.

SOFTBAL
**(Federashon di Sòftbòl Kòrsou)**
**AA-klasse**
12.00 uur Nuevas Estrellas vs Cardenales;
14.00 uur Rising Trotters vs Paradise;
16.00 Pichingolo vs Blue Angels - Don Nicho Hurtado Ballpark.
**A-klasse**
12.00 uur Chez Susenne vs Baretta;
14.00 Wild Cats vs Malta Amstel;
16.00 Hell Angels vs Betta - Brievengatterrein.

VOLLEYBAL
**(Federashon di Vòlibòl Kòrsou)**
**B-klasse**
17.00 uur (heren) Botan vs Sithoc;
**eredivisie**
18.00 uur (dames) winnaars 2/s vs winnaar 1/4;
18.00 uur (heren) winnaars 2/s vs winnaar 1/4 - Sporthall Sentro Deportivo Kòrsou.

VOETBAL
**(Federashon di Futbòl Kòrsou)**
**14.00 uur (eerste divisie) Eleven Brothers vs Scott Special;**
**16.00 uur Hubentut Westpunt vs Santa Rosa - Sentro Deportivo Kòrsou.**

**ATLETIEK**
**(Road Runners Club Kòrsou)**
05.30 uur start 21-km halve marathon ter hoogte van Stadion Dr Antoine Maduro naar de finish in Sentro Deportivo Kòrscu.

ZEILEN
**(Zeilhaven Asiento)**
vanaf 10.00 uur TIGER-race op Spaanse Water nabij de Zeeverkennerij.

* * * * *

PLAY-OFF VOETBAL-COMPETITIE

*Drie maal rood voor Bandabaose-ploeg*

## Centro Dominguito laat winst liggen tegen uitgedund Undeba

**WILLEMSTAD — Speelde Centro Dominguito/Triple A afgelopen dinsdag nog een briljante tweede helft tegen SUBT/Fatum, in de hervatting gisteravond liet de kwaliteit haar volledig in de steek. Tegen een numeriek zwaar gehandicapt Undeba, waarvan drie spelers de rode kaart kregen gepresenteerd door scheidsrechter Frank Cathalina, wist de Dominguito- ploeg niet verder te komen dan een doelpuntloos gelijkspel.**

De eerste helft van het treffen, dat door 359 betalende toeschouwers werd bijgewoond, had een regelmatig verloop. De strijd ging aanvankelijk gelijk op waarna het beter op elkaar ingespeelde Centro-elftal een overwicht opbouwde.

Een vijftal goede doelpogingen werd ondernomen door de jongens van trainer Ronnie Trouwloon. Undeba- keeper, Sherwin Jamanika verrichtte echter enkele fraaie reddingen en werd een maal geholpen door ploeggenoot Kenneth Doran, die op de doellijn een schot dat Jamanika reeds was gepasseerd, wegwerkte.

Terwijl er in de eerste helft sprake was van voetbal van redelijk niveau, was de kwaliteit in de tweede helft ver zoek. Het spel ontaardde met grimmige acties. Arbiter Cathalina trok dan ook drie maal rood. Alle drie keren betrof het een Undeba- speler.

De serie begon bij Aldrin Troeman, die Vivas op ongeoorloofde wijze tackelde. Aanvoerder Lennos Rosini protesteerde daarna zo heftig bij Cathalina dat hij ook een rode kaart kreeg gepresenteerd. Acht minuten later volgde Brensley Vicario hen naar de kleedkamers. Ook hij beging een ongeoorloofde charge tegen een Centro- speler.

**GEEN RAAD**

De Dominguito- ploeg heeft echter van deze uitzonderlijke omstandigheid geen gebruik weten te maken. Men wist zich gewoon geen raad met de grote weelde aan speelruimte en numerieke meerderheid op het veld. Het doelpuntloze gelijkspel moet dan ook als een bijzonder teleurstellend resultaat voor Centro beschouwd worden, terwijl Undeba zich in de handen mag wrijven met het winstpunt dat alsnog uit het vuur gesleept werd.

Door het resultaat van gisteravond ziet de stand in de semifinales er als volgt uit:

| | gs | gw | vl | dp | pt |
|---|---|---|---|---|---|
| 1. Centro D | 3 | 1 | 2 | - | 4-2 | 4 |
| 2. J-Colombia | 2 | 1 | 1 | - | 2-1 | 3 |
| 3. Undeba | 3 | - | 2 | 1 | 0-1 | 2 |
| 4. SUBT | 3 | - | 1 | 1 | 1-3 | 1 |

De strijd wordt vanavond voortgezet met de ontmoeting tussen Jong Colombia en SUBT.

**EERSTE DIVISIE**

In de eerste divisie speelde Vasco Da Gama gisteren de wedstrijd met negen man uit. Desondanks zette het een 0-1 achterstand (bij rust bereikt) om in een 2-1 overwinning op Vesta.

In deze divisie wordt vanavond de wedstrijd Indekor - Centro Barber verspeeld. Voor zondag staan twee eerste divisie- wedstrijden op het programma. Eleven Brothers vs Scott Special en Hubentut Westpunt ontmoet Deportivo St Rosa. In deze divisie is men niet aan de play-off toegekomen.

*In 1992 achttien medailles meer*

## ANOC voorstander doping-controles

**WENEN — Op de slotdag van het congres van de Nationale Olympische Comités (ANOC) hebben alle 160 leden zich vrijdag in Wenen unaniem voorstander verklaard van dopingcontroles tijdens de trainingen.**

Het IOC zal in opdracht van de ANOC een internationale dopingcontrole- commissie instellen met speciale volmachten. Bovendien zal het IOC het dopingreglement uitbreiden met het artikel dat het bezit van verboden middelen al strafbaar stelt.

Op de Zomerspelen van Barcelona in 1992 zullen achttien gouden medailles meer uitgereikt worden dan in Seoul het geval was. Dat verklaarde Vitali Smirnov, voorzitter van de programma- commissie van het IOC in Wenen. In Barcelona wordt het Olympisch programma uitgebreid met dames-judo (zeven klassen), badminton (vier), baseball, kanoslalom (vier), tien kilometer snelwandelen dames en een extra zeilklasse voor de dames.

Over het definitieve programma van de Winterspelen van 1992 in Alberville werd nog geen beslissing genomen. Wel werd het biathlon voor dames, het free-style skiën en shorttrack al toegevoegd. In januari 1989 zal het IOC zich buigen over de toelating van twee extra wedstrijden in het skilopen en de viermans-rodel.

Het ANOC bereikte geen overeenstemming over het Olympisch voetbal-toernooi. Het IOC ruziet met de Fifa over de leeftijdsgrens van 23, die de Fifa aan de spelers aan het Olympisch toernooi in Barcelona zal opleggen.

Het IOC is het met de beperking volstrekt oneens en zal onder de leden een soort referendum houden over deze kwestie. Tot dusverre waren voor het Olympisch toernooi alleen die spelers uitgesloten, die hadden deelgenomen aan een WK-eindtoernooi of kwalificatiewedstrijden daarvoor.

LIVERPOOL — Bruce Grobbelaar wil naar een andere club.

De doelman van Liverpool heeft daartoe bi zijn werkgever een schriftelijk verzoek ingediend. Een voorhoofdsholte- ontsteking heeft Grobbelaar dit seizoen buiten de basis gehouden.

De eerste keeper van Liverpool (als sinds 1981) moest zijn plaats afstaan aan Mike Hooper. Met Liverpool veroverde de in Zimbabwe geboren Grobbelaar vier Engelse titels, de Europese beker voor landskampioenen, de FA-Cup en drie keer de League Cup.

*Communicatie hersteld*

## Nauta op zesde plaats in Ruta

**CADIZ — Zeiler Dirk Nauta heeft tijdens de Ruta del Descubrimiento weer radiocontact met het controle centrum in Madrid.**

In Las Palmas werd een nieuwe zender/ontvanger geïnstallererd. Vanaf de start in Cadiz, bijna vijf dagen geleden, werkte de radio van Nauta in de Equity and Law II niet.

De deelnemers aan de Ruta volgen het vaarschema van de ontdekkingsreis van Columbus, 496 jaar geleden. De wedstijd gaat van Cadiz naar Santo Domingo in de Dominicaanse Republiek.

Na ruim vier dagen ligt Nauta en zijn bemanning op de zevende plaats. Hij heeft ruim 1000 zeemijlen afgelegd. Rond de kerstdagen wordt hij in het Caribisch gebied verwacht. Aan de leiding gaat de Spaanse schipper Sendra, die een voorsprong van zes uur heeft op Nauta. De vloot van twintig jachten bevindt zich na het passeren van de Canarische Eilanden in een weergebied met weinig wind.

## PSV-Nacional op TeleCuraçao

WILLEMSTAD — Vanavond om 11 uur zendt Tele Curaçao de voetbal- wedstrijd om de wereldbeker tussen PSV en Nacional (Uruguay) live uit. De wedstrijd wordt in Tokyo gespeeld.



*ORANJESTAD — Aruba werd onlangs toegelaten als 51e lid van de International Police Association (IPA). In verband hiermee verblijft momenteel op Aruba de voorzitter van de IPA, Randall S. Hutnik. Foto: Hutnik overhandigde het IPA-wapen aan de voorzitter van de IPA-Aruba, Ivan Kelie.*

1938 50 1988

# PABIEN ARUBA ROTARY CLUB

MET UW GOUDEN JUBILEUM.

**MASHA DANKI EN HULDE** voor Uw inzet en werken voor de Arubaanse gemeenschap. Wij hopen dat de Aruba Rotaryclub zich nog vele jaren zal blijven inzetten. Wij wensen U verder succes.

Onderstaande bedrijven en clubs wensen U van harte geluk met deze **GOUDEN ROTARY DAG.**

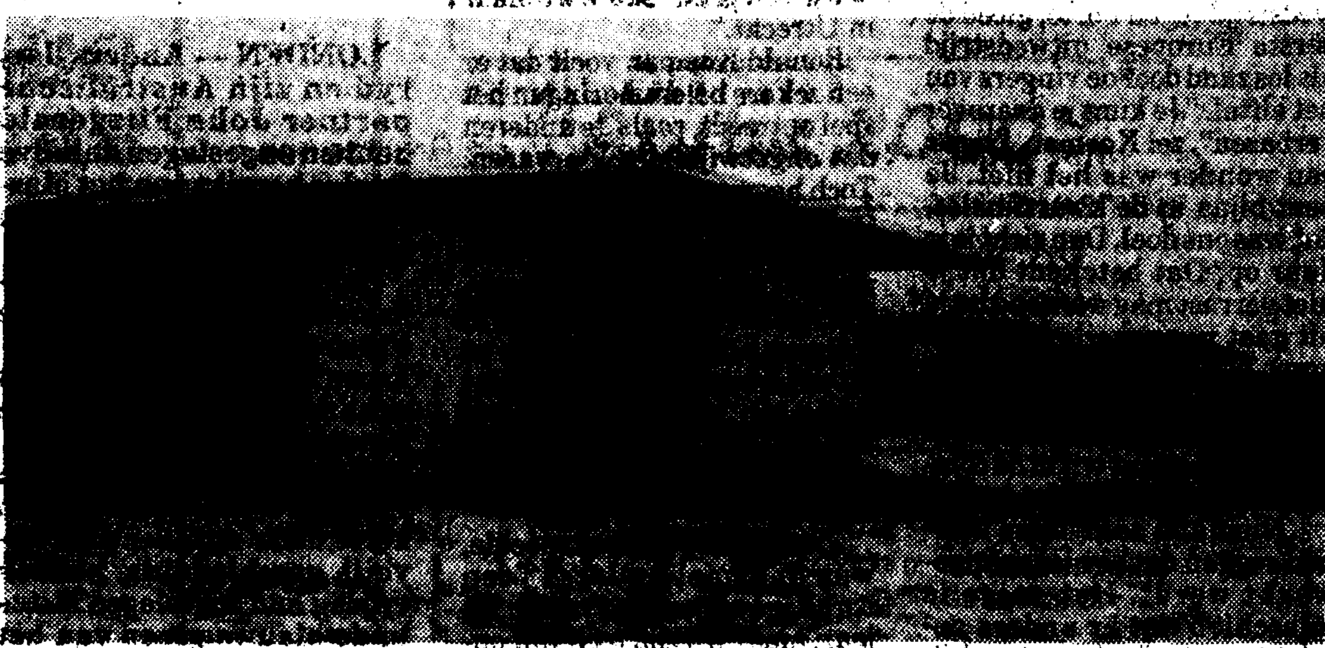








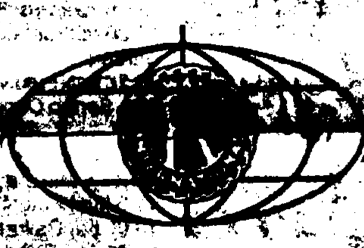




*Vanuit het Bejaardencentrum Kibra Hacha bieden de bejaarden van Aruba niet alleen hartelijke gelukwensen aan de Gouden Rotaryclub, maar bovenal MASHA DANKI voor het Rotary initiatief - dat internationale aandacht trok - voor de wijze waarop de Rotary zorgde voor deze bejaardenopvang.*

























# 1968 Pabien Topcar/Nissan 1988

**Pabien**

directie en personeel van

1968 – 1988

TOPCAR NU 20 JRS NISSAN

met Uw 20 succesvolle NISSAN-jaren



Proficiat

directie en personeel van

1968 – 1988

TOPCAR NU 20 JRS NISSAN

met uw vierde lustrum

Wij wensen U nog veel lustrums toe.



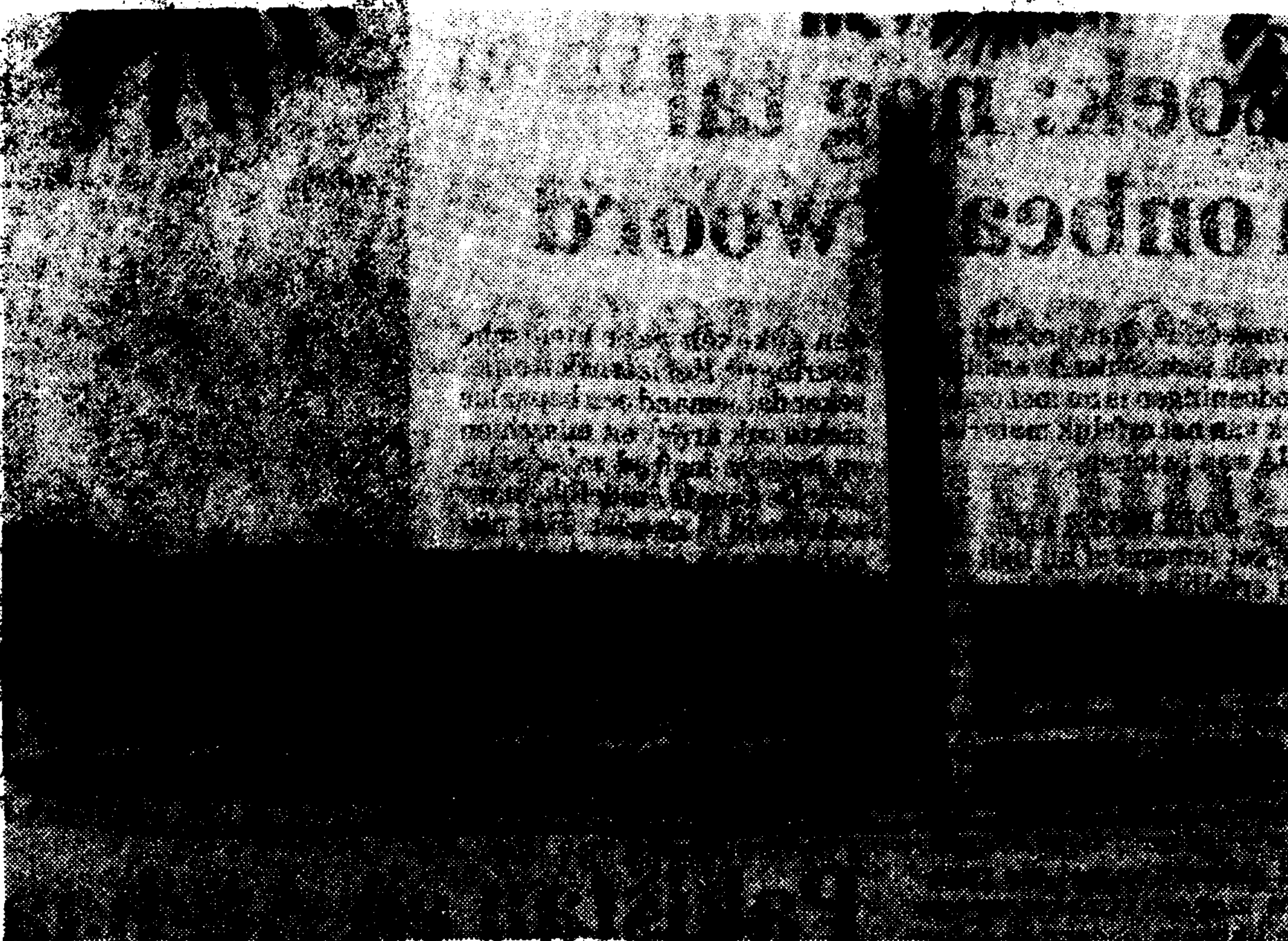

Pabien

1968 – 1988

TOPCAR NU 20 JRS NISSAN

met twintig jaar ...

Wensen U verder succes



**Masha Danki**

**TWINTIG JAAR**

met plezier en succes gewerkt in de Arubaanse gemeenschap; de vele NISSAN-wagens bewijzen het.

DANK voor het in ons gestelde vertrouwen.

Met Uw steun en vertrouwen gaan we door.

1968 – 1988

TOPCAR NU 20 JRS NISSAN

PABIEN

directie en personeel

1968 – 1988

TOPCAR NU 20 JRS NISSAN

Wij zijn blij dat U Uw 20e verjaardag

GOLDEN TULIP ARUBA CARIBBEAN

RESORT & CASINO

L.G. Smith Boulevard 81 • Palm Beach, Aruba

Wij wensen

Directie en Personeel van

1968 – 1988

TOPCAR NU 20 JRS NISSAN

proficiat en geslaagde viering van Uw twintig NISSAN-jaren

**ARUCAR NV**

**Caribbean Credit Corporation N.V.**

L.G. Smithboulevard 116

directie en personeel van

1968 – 1988

TOPCAR NU 20 JRS NISSAN

PABIEN en hoopt geslaagde NISSAN-jaren

Pabien

directie en personeel van

1968 – 1988

TOPCAR NU 20 JRS NISSAN

BURGER KING

**DINO - GINO**

Heineken

MERCURIUS TRADING COMPANY

Pabien

Directie en Personeel

1968 – 1988

TOPCAR NU 20 JRS NISSAN

met twintig jaren ...

Wensen U verder ...

HARTOG

**Inter Rent**

wenst

1968 – 1988

TOPCAR NU 20 JRS NISSAN



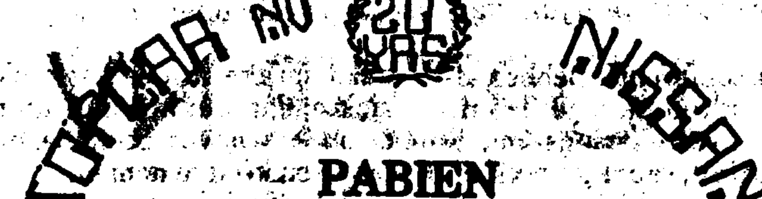

**Aruba Bank N.V.**

*Aruba's oudste bankinstelling*

wenst

directie en personeel van

1968 – 1988




PABIEN

met twintig succesvolle NISSAN-jaren

Voor de toekomst:

Nog meer succes



**DE PALM TOURS**

en

**HERTZ CARRENTAL**

wenst

directie en personeel van

1968 – 1988

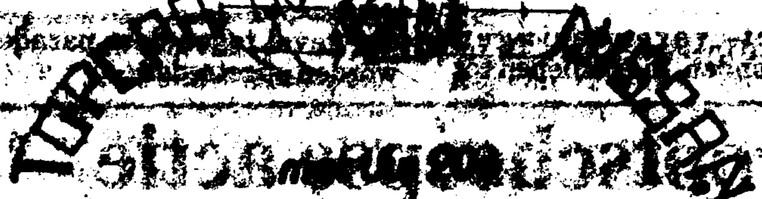



PABIEN

met twintig succesvolle jaren

**Proficiat**

1968 – 1988




Wij wensen U verder succes toe

**ABN Bank**

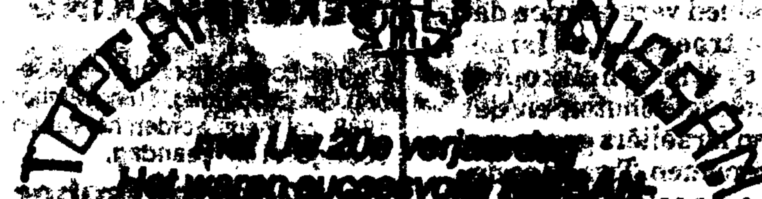
Algemene Bank Nederland

Kantoor Aruba.

Pabien

Directie en personeel van

1968 – 1988




met Uw 20e verjaardag.

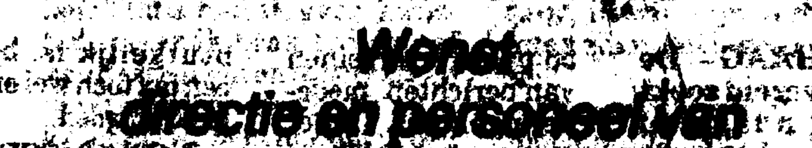
Vele vele jaren ...

Verder succes





Lagoen Service



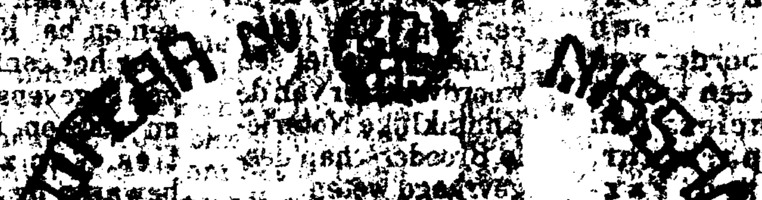
**Vandprinters**

Wenst

directie en personeel van

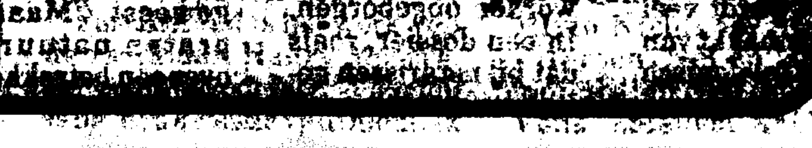
1968 – 1988








Pabien met twintig NISSAN-jaren





RAPPORT OVER 'MAATSCHAPPELIJKE GEVOLGEN'

## Overheid zal met regels moeten komen

# Erfelijkheidsonderzoek: nog tal van ethische vragen onbeantwoord

**DEN HAAG — Rond erfelijkheids- onderzoek zijn nog talloze ethische vragen onbeantwoord. De discussie erover zal op gang moeten komen. Dat blijkt uit een rapport van de wetenschappelijke raad voor het regeringsbeleid (WRR) dat donderdag in Den Haag is gepresenteerd.**

Het rapport "de maatschappelijke gevolgen van erfelijkheids- onderzoek" is een verslag van een conferentie over dat onderwerp die al in juni van dit jaar is gehouden.

Op de conferentie hebben alle betrokken partijen zoals overheid, verzekerings- maatschappijen, werkgevers en werknemers, ethici, medici, de wetenschap en patiënten gepraat over erfelijkheids- onderzoek en de maatschappelijke gevolgen daarvan. Bij dat onderzoek wordt de mogelijke oorzaak van een aandoening en het verloop van de erfelijkheid ervan vastgesteld. Is er inderdaad sprake van een erfelijke ziekte, dan kunnen aanstaande ouders bij voorbeeld besluiten geen kind te nemen.

Het erfelijkheids- onderzoek ontwikkelt zich steeds meer. Bij een procent van pasgeborenen zijn fouten in afzonderlijke erfelijke eigenschappen aanwezig. Voor 4.000 erfelijke aandoeningnen is nu te voorspellen hoe de ziekte in de volgende generaties zal worden "overgeërfd". Tien procent van de vaak voorkomende erfelijke aandoeningen is nu met onderzoek van het erfelijk materiaal DNA aan te tonen.

**SOLLICITATIE**

Weet iemand of hij lijdt aan een erfelijke ziekte dan doen zich verschillende problemen voor, zowel ethische, psychologische, juridische als maatschappelijke. Moet zo iemand bij een sollicitatie zijn ziekte vermelden zodat hij misschien de baan wel kan vergeten, mag de werkgever ernaar vragen, wat gebeurt er met die gegevens, mag een verzekeraar een erfelijkheids- onderzoek laten doen omdat hij wil weten welk risico hij gaat verzekeren en zal een werknemer bij een volgende sollicitatie zich niet schuldig maken aan een leugentje om bestwil?

Kortom: moet de kennis die uit het onderzoek rolt worden gebruikt? Op al deze vragen is het antwoord niet snel gegeven. Wel is bekend dat deze vragen in de praktijk al realiteit zijn, zoals de vraag van levensverzekeraars over eerder onderzoek op het aidsvirus.

**REGELS**

De deelnemers aan de conferentie stelden dus dat de algemene discussie snel op gang moet komen. Kunnen alle betrokken partijen het niet eens worden over de vraagstukken, dan zal de overheid met regels moeten komen.

Staatssecretaris Dees (Volksgezondheid) vindt dat de overheid die discussie op gang moet brengen. Zelf was Dees niet aanwezig op de bijeenkomst in Den Haag, maar liet hij zijn directeur- generaal Volksgezondheid prof. drs. J. van Londen zeggen dat wetenschappelijk onderzoek naar erfelijkheid gewoon moet doorgaan. Ook Van Londen zelf en WRR- voorzitter prof. dr. W. Albeda zijn het daarmee eens. [illegible] zoek ingesteld naar de manier waarop de overheid bij dergelijke onderwerpen [illegible] tot overeenstemming onder alle partijen op basis waarvan regelgeving kan plaatsvinden.

**MISBRUIK**

Vice-voorzitter K. Adelmund van de vakcentrale FNV zei op de conferentie in juni dat de overheid regels moet maken om misbruik van erfeli kheidsonderzoek onmogelijk te maken. Ook moet de zwakkere partij, de werknemer, worden beschermd. Zij noemde als voorbeeld een werknemer bij wie via erfelijkheids- onderzoek is aangetoond dat hij gevoelig is voor bepaalde stoffen. Door deze werknemer niet met die stoffen te laten werken zou de werkgever normaal beschermende voorzieningen achterwege kunnen laten. Door erfelijkheids- onderzoek komen er meer keuze- mogelijkheden voor werkgevers, zodat een groot deel van de werklozen buiten de boot zal vallen, zo vreest de FNV.

**BELANG**

Prof. drs. E. Roscam Abbing, voorzitter van de nationale commissie aids bestrijding, wees er op dat ook de al aangestelde werknemers belang hebben bij genetisch onderzoek van hun toekomstige collega.

Prof. dr. H. Dupuis, hoogleraar medische ethiek, vindt dat er sowieso kritisch moet worden gekeken naar medische keuringen. Het is tenslotte niet zeker dat iemand een bepaalde ziekte ook krijgt en misschien op jongere leeftijd zal overlijden. De kans is duidelijk, maar zekerheid is er niet. Het uitspreken van een oordeel over iemands kansen alleen op grond van een medisch plaatje is slechts de halve waarheid of minder, aldus Dupuis.

## VERKIEZINGEN ARUBA 1989

**COMMISSARIS PETERSON** heeft een gesprek gehad met vertegenwoordigers van de politieke partijen, waarbij de PDA ontbrak. Hij deed een beroep op de partijen om een "schone campagne" te voeren, hetgeen in het belang van Aruba is. Ook deed hij een beroep de verkeersborden niet met stickers te beplakken.

***

**ALS HET** aan commissaris Peterson lag, zou dit jaar geen vergunning voor vuurwerk gegeven worden. Hij is bang dat het vuurwerk "misbruikt" wordt in de politieke strijd. Maar het vuurwerk is al op Aruba en dus zal gewoon vergunning worden gegeven, waarbij hij wel een dringend beroep op de gemeenschap doet erg voorzichtig te zijn. In het verleden veroorzaakte het vuurwerk onnodig veel leed.

***

**HET ZIET** er naar uit dat Aruba volwassen begint te worden wat verkiezings- campagnevoeren betreft. Alles verliep rustig ofschoon er wel enige contact- vergaderingen plaatsvonden, die uitliepen tot een soort publieke vergadering, vanwege de overlast die ondervonden wordt van luidsprekers.

***

**DE VERKIEZINGS-** autoparades blijven deze verkiezingen achterwege. Er zullen namelijk geen vergunningen voor gegeven worden. Dat bespaart niet alleen benzine van overtime, maar ook de overlast die dit soort parades steeds weer veroorzaken.

***

**TIJDENS HET** gesprek, dat commissaris Peterson met vertegenwoordigers van de politieke partijen had, werd onder meer afgesproken dat op 4 januari de politieke campagne afloopt en dat op zon- en feestdagen geen politieke activiteiten worden gehouden.

Ten aanzien van het niet verlenen van vergunningen om vóór de verkiezingen autoparades te houden, stelde de commissaris bijzonder duidelijk, dat zij die menen desondanks een illegale autoparade te moeten houden, hiervan de gevolgen moeten dragen. Er zal in ieder geval tegen deze parades worden opgetreden.

# Grootscheepse actie van Israël in Libanon

**DOWHA** — Israël heeft gisteren met luchtlandingstroepen een grootscheepse aanval uitgevoerd op Palestijnse guerrilla's in Libanon. Het is een van de grootste Israëlische operaties in dit land sinds de invasie van Libanon in 1982.

Naar het Israëlische opperbevel meedeelde, is bij de aanval een hoge officier omgekomen en zijn drie soldaten gewond. De actie valt samen met het begin van het tweede jaar van de opstand van de Palestijnen in de door Israël bezette gebieden.

Palestijnse zegslieden in het oorlogsgebied verklaarden dat Syrische troepen een Israëlische gevechts- helikopter hebben neergeschoten en dat zij zestien Israëliërs gevangen hebben genomen. Twee andere Israëlische soldaten worden door Palestijnse strijders omsingeld.

Israël heeft echter ontkend dat het een helikopter heeft verloren. Ook hebben Syrische en Israëlische troepen niet met elkaar gevochten, aldus Israëlische functionarissen. Militaire zegslieden in Israël deelden mee dat bij de actie twintig guerrillastrijders van het pro-Syrische [illegible] voor de bevrijding van Palestina (PFLP-GC) zijn gedood. Ook hebben de troepen het hoofdkwartier van deze organisatie vernietigd.



# Fax-berichten na verloop van tijd slechter leesbaar

**DEN HAAG** — De papierwereld zoekt driftig naar een betere papier-kwaliteit voor fax-berichten. Dat heeft een woordvoerder van de PTT, één van de leveranciers van fax-apparatuur, verklaard. Fax-berichten blijken na verloop van tijd vaak slechter te lezen te zijn.

Met name in het notariaat wordt veel gebruik gemaakt van de [illegible] op papier overnemen van berichten, mededelingen enz. In het notariaat worden de notarissen dan ook geadviseerd altijd een kopie van faxen te maken, zo liet één woordvoerster van de Koninklijke Notariële Broederschap desgevraagd weten.

Volgens haar hangt het teruglopen van de leesbaarheid ook heel sterk van de plaats waar berichten worden opgeborgen. In een dossier, zoals dat bij notarissen gebruikelijk is, blijft een fax toch wel enkele jaren goed.

**NOTARISSEN**

Fax-verkeer is er veel tussen notarissen en het Kadaster voor het controleren van gegevens bij aan- en verkoop- transacties. Van zo'n fax bewaren de notarissen het origineel en een kopie. Voor zover de woordvoerster bekend, zijn daarmee nog nooit problemen geweest. "Maar we praten natuurlijk over een betrekkelijk korte periode, want zo lang is de fax nog niet in opmars".

Persofficier van Justitie in Den Haag, mr H.M. Vos, zegt eveneens desgevraagd nog niet met fax-berichten als bewijsmateriaal te maken te hebben gehad. Wel worden fotokopieën met handtekeningen geaccepteerd. [illegible]

## Poot weg bij Van Dien & Co. Accountants



*ORANJESTAD — In Casa del Mar hield Van Dien & Co Accountants een cocktailparty als afscheid van managing director, Jaap J.M. Groot R.A., en ter kennismaking met Ben G. van de Ven R.A., de nieuwe managing director.*

*Foto: Poot en Van de Ven samen met Jan Belt, André Steffen en Ivan de Windt, partners van Van Dien & Co Aruba/Nederlandse Antillen.*

*Reacties op redevoering van Gorbatsjov*

# Pakistan en Afghaans verzet wijzen bestands-voorstel af

**ISLAMABAD — De Pakistaanse regering en het Afghaanse verzet dat zijn zetel heeft in Pakistan, hebben donderdag unaniem het door Sovjetleider Michail Gorbatsjov voorgestelde bestand afgewezen. Gorbatsjov heeft woensdag in New York gepleit vanaf 1 januari 1989 in Afghanistan een bestand in te stellen onder toezicht van de Verenigde Naties.**

De verzetsbeweging Jamiat-E-Islami, een van de zeven partijen die samen de alliantie van het Afghaans verzet vormen, benadrukte dat de Afghaanse Mujaheddin blijven vechten tot de laatste Sovjetsoldaat Afghanistan heeft verlaten. "De Sovjetrussen moet zich onvoorwaardelijk terugtrekken en het Afghaanse volk zelf laten besluiten", aldus een woordvoerder van de partij.

De ambassadeur van Pakistan bij de VN noemde het voorstel van de leider van de Sovjetunie in een interview dat donderdag gepubliceerd werd [illegible] tisch gezien de bestaande situatie in de regio". "Er bestaat geen enkele democratielijn vanaf waar het bestand van kracht kan worden", aldus de ambassadeur.

Een VN-vredesmacht kan volgens hem alleen uitgenodigd worden door een representatieve overheid, onder een regering die alle partijen in het land vertegenwoordigt. De VN-troepen zouden volgens de ambassadeur geplaatst kunnen worden in Kabul en andere strategische plaatsen in het land om toe te zien op de vorming van een representatieve regering in Afghanistan.

*Washington Post:*

## Pickering bij wapenleveranties aan contra's

**WASHINGTON — De aanstaande Amerikaanse ambassadeur bij de Verenigde Naties, Thomas Pickering, heeft bemiddeld bij wapenleveranties aan Nicaraguaanse contras in de periode waarin het Congres dit had verboden. Dit heeft de Amerikaanse krant Washington Post gemeld.**

De krant meldde dat de diplomaat eind 1984-begin 1985 Nicaraguaanse ballingen hielp bij het doorsluizen naar de contras van wapens en andere hulpgoederen met een waarde van meer dan twee miljoen gulden. Zij baseert zich daarbij op inofficiële verklaringen van Pickering voor de speciale [illegible] Iran-contra- affaire onderzocht.

Volgens de 'Post' verklaarde Pickering dat hij zich had gewend tot luitenant-kolonel Oliver North, die destijds werkte voor de Amerikaanse Nationale Veiligheidsraad. Pickering zelf was ten tijde van de leveranties ambassadeur in El Salvador, aldus het blad.

VOLGENS CIJFERS TOERISTENBURO

*Nederlandse markt is dit jaar Amerikaanse voorbijgestreefd*

# Steeds meer Europeanen kiezen Curaçao als vakantiebestemming

**WILLEMSTAD — Het toerisme op Curaçao zit in de lift. Met name Europa wordt als toeristenmarkt voor ons eiland steeds belangrijker. Uit officiële cijfers van het Curaçao Toeristenbureau in Rotterdam is gebleken dat Nederland dit jaar de Verenigde Staten in aantal toeristen voorbij is gestreefd. Tot en met oktober 1988 bezochten vijfduizend meer Nederlanders Curaçao dan in dezelfde periode vorig jaar. Volgens directeur G.E. Neef moet een groei tot 25.000 toeristen uit Europa mogelijk zijn. Om dit te bereiken is meer documentatie over ons eiland noodzakelijk, aangezien de Europeaan goed geïnformeerd wil zijn over een verre, onbekende bestemming, voordat hij besluit daar naar toe te reizen, aldus de directeur.**

Het produkt Curaçao is volgens Neefs de laatste jaren sterk verbeterd. De directeur verklaarde dat ons eiland met de ontwikkeling van de toeristen- industrie op de goede weg is, maar dat deze nog steeds niet is wat hij wezen moet. De cijfers van het Toeristen Buro in Rotterdam tonen evenwel duidelijk dat Curaçao als toeristen bestemming voor Europeanen steeds belangrijker wordt.

**CIJFERS**

Zo zijn de cijfers voor de periode januari tot en met oktober als volgt: in 1987 bezochten uit Nederland 11.503 en uit de Verenigde Staten 14.619 toeristen ons eiland. In dezelfde periode in 1988 was de toerisme produktie 16.680 bezoekers uit Nederland en 16.309 uit de Verenigde Staten. Daarmee is de Nederlandse toeristenmarkt die van de Verenigde Staten voorbijgestreefd. Het toerisme uit geheel Europa vertoonde dit jaar een aanzienlijke stijging vergeleken met 1987: 21.242 toeristen uit Europa (inclusief Nederland) en een totaal van 20.170 uit de Verenigde Staten en Canada bezochten dit jaar ons eiland, tegenover respectievelijk 20.170 en 14.999 bezoekers in 1987.

Deze cijfers vormen een vooruitgang vergeleken met die van de jaren daarvoor. Om een goede indruk van de mogelijkheden van de Curaçaose toeristen- industrie te krijgen gaat de directeur terug naar de beginjaren tachtig. "In de jaren 1983/ '84 waren volgens onze cijfers er in totaal ongeveer 4.500 toeristen die Curaçao aandeden. In diezelfde jaren werd echter ook vaak zeer negatief over ons eiland in de Nederlandse media geschreven, terwijl de overige Europese landen Curaçao niet kenden en er dus bijna ook niet over ons eiland gepubliceerd werd", aldus Neefs. Vanuit de Rotterdamse vestiging van het Toeristen Buro welke in 1984 werd opgezet, zijn toen diverse acties ondernomen om te trachten Curaçao als vakantie bestemming meer bekendheid te geven en tevens voor ons eiland een positief imago binnen Europa te kweken.

**GROEI**

Anno 1988 is directeur Neefs optimistisch gestemd over het toerisme vanuit Europa. Volgens hem moet een groei van 4.500 tot 25.000 toeristen mogelijk zijn. "Met de World Trade Market in Londen in begin december achter ons en de belangrijke Tentoonstellingen Tour '88 in Amsterdam in het verschiet, geeft dit ons enigszins een indruk wat we voor Curaçao van het Nederlandse en Europese toerisme mogen verwachten. Een groei van 4.500 tot 25.000 toeristen moet mogelijk zijn", zo spak Neefs. Hier voegt hieraan toe dat Curaçao grotere kansen dan in het verleden heeft, omdat binnen Europa een grote vraag naar vakanties met verre bestemmingen is. Het Toeristen Buro in Rotterdam verwacht dan ook, dat als deze tendens zich voor het komende jaar voortzet, zowel in de winter als in de zomermaanden een goede vraag naar het toeristisch produkt Curaçao zal zijn.

In het verleden zijn steeds toeristische congressen en tentoonstellingen in Duitsland bezocht. Daardoor kreeg het Toeristen Buro contacten met touroperators en reisburo's. Ook op de Duitse markt trok men met een duikpakket de aandacht. Dit duikpakket was net zoals in Nederland meer een symbool voor 'mooi weer - schoon en helder water - zonbestemming'. De resultaten waren goed: verleden jaar en begin dit jaar werden verschillende aanvragen voor groepsduikreizen voor 35 en 50 personen gedaan. Omdat de KLM voor groepen van een dergelijke grootte geen vervoers- capaciteiten had, konden deze toentertijd niet geboekt worden in de lokale hotels.

**REISHANDBOEK**

"Momenteel kan men, in samenwerking met de KLM, inspelen op de vervoers- mogelijkheden met de Lufthansa via Caracas, Martin Air via Miami en TAP (Air Portugal) via Lissabon. Hierdoor zal, mede door een verdere capaciteitsuitbreiding van het luchtvervoer in een later stadium, het toerisme naar Curaçao nog meer toenemen. Met het oog op de Duitse markt heeft het Toeristenburo in 1988 een Reishandboek in de Duitse taal laten uitgeven. Naar dit bijzonder informatieve boek bestaat zeer veel vraag", aldus de directeur.

De Europese markt met bijne 200 miljoen mensen is in zijn geheel een bijzonder voluminieuze markt. Landen als Nederland (14 miljoen inwoners), Duitsland (60 miljoen), Italië (57 miljoen), Scandinavië (18 miljoen), België (10 miljoen) en Engeland (56 miljoen) zijn potentieel goede bronnen voor uitbreiding van ons toerisme.

In deze landen ontbreekt het evenwel aan goede documentatie en informatie over ons eiland. Curaçao is daar onbekend en de Europeaan wil graag degelijk geïnformeerd zijn over een verre bestemming, voordat hij besluit daar naartoe te reizen. Nu eindelijk besloten is het personeel in de Rotterdamse vestiging uit te breiden, heeft de directeur meer verwachtingen voor de komende tijd.

Zo bestaat in Italië veel belangstelling voor Curaçao. Dit land met zijn 57 miljoen inwoners is een potentieel goede markt. In het verleden zijn vele aanvragen en reserveringen gemaakt, zodat voor de toekomst vanuit dit land ook gerekend kan worden op een stijging van de omzet. Nu reeds hebben drie groepen geboekt. De eerste groep uit Italië arriveert eind december.







*WILLEMSTAD — Onlangs vond in de vergaderzaal van de Raad van Ministrs de eerste vergadering plaats van de advies commissie NA-EEG / 1992 onder leiding van de minister- president Maria Liberia- Peters. Deze commissie is ingesteld met het doel de mogelijke gevolgen die de voltooiing van de interne markt van de Europese Economische Gemeenschappen in 1992 voor de Nederlandse met zich meebrengt te onderzoeken en de regering te adviseren over het te voeren beleid.*

*Een van de algemene uitgangspunten van de ntilliaanse Regering dient te zijn dat de geassocieëerde landen, waaronder ook de Nederlandse Antillen, bij de openlegging van de grenzen van de EEG-landen een sterkere positie moeten innemen dan tot nu toe.*

*In de commissie hebben zitting: mr Miguel Pourier (directeur Algemene Bank Nederland NV) als lid- voorzitter, C. Gomez Casseres (directeur ontwikkelingsbank van de Nederlandse Antillen NV) als lid, drs S.N. Saab (hoofd B.E.B van het departement van Handel, Industrie en Werkgelegenheid) als lid- secretaris, drs C.A. Eisden (staf medewerker bij Bureau Buitenlandse Betrekkingen) als lid, ir R.L. James (directeur Departement voor Ontwikkelings- samenwerking) als lid en drE.D. Trom (plv financieël-economisch directeur van de Bank van de Nederlandse Antillen) eveneens als lid.*

## Poging aanslag op burgemeester

**TOKYO — De politie van de Japanse stad Nagasaki heeft vrijdag een 38-jarige man gearresteerd die een aanslag wilde plegen op de burgemeester van die stad. Dit heeft de politie van Nagasaki meegedeeld.**

Een zegsman zei dat de man is opgepakt omdat hij zich in bezit van een kan benzine toegang wilde verschaffen tot het kantoor van burgemeester Hitoshi Motoyama. Deze raakte afgelopen woensdag een van de gevoeligste snaren in Japan door kritiek te leveren op de rol van keizer Hirohito tijdens de Tweede Wereldoorlog. Volgens Motoyama was Hirohito gedeeltelijk mede- verantwoordelijk voor het voortduren van de oorlog en daardoor indirect ook voor de atoombom op zijn stad.

## Tientallen soldaten van Moçambique dood

**LISABON — De verzetsbeweging Renamo zegt 79 militairen van het Moçambiquaanse regeringsleger te hebben gedood en een legerkamp te hebben overvallen.**

Dat blijkt uit een verklaring die de Renamo in de Portugese hoofdstad Lissabon heeft uitgegeven.

De rebellen hebben vorige week zaterdag een legerkamp in Buzi in de centrale provincie Sofala overvallen. Hierbij zouden 57 militairen van het regeringsleger zijn gedood.



KONINGIN BEATRIX OPENT TENTOONSTELLING 'BIDA I KOLO'

*Eén bezwaar: in één keer kom je niet aan alles toe*

# Overweldigend overzicht Antilliaanse en Arubaanse kunst

door Jos de Roo

**WILLEMSTAD — In het statige Stedelijk Museum van Schiedam opende koningin Beatrix vanmiddag/zaterdagmiddag de tentoonstelling Bida i kolo. Nog nooit is zo'n grote overzichtstentoonstelling gehouden van Antilliaanse en Arubaanse beeldende kunst. Zalen vol leven en kleur laten de Nederlanders zien dat de Antilliaanse en Arubaanse kunstenaars het tijdperk van het amateurisme achter zich hebben gelaten.**

**Dat was ook de bedoeling van de samensteller van de tentoonstelling, Hans Paalman. Verschillende kunstenaars waren overgekomen uit het Caribisch gebied en zij vertelden de koningin in een ontspannen sfeer over hun werk. Parallel aan de tentoonstelling in Schiedam exposeert Villa Baranka in Amsterdam werken van Antilliaanse en Arubaanse kunstenaars die in Nederland wonen en werken.**

Meer dan manshoge posters vragen overal in Schiedam aandacht voor de tentoonstelling. Daarop staat afgebeeld het kleurrijke overzicht dat Ocalia vanaf Motet schilderde van Otrobanda, een van de vele mooie plekjes op Curaçao. De eerste zaal die men binnentreedt brengt de bezoeker meteen in verrukking. De zaal is net zo groot als de zalen van het Curaçaos Museum samen en bevat uitsluitend werk van Ocalia, Olario en Nepomuceno, de drie beroemde primitief werkende kunstenaars wier werk op het ogenblik veel gevraagd is bij collectioneurs. Paalman heeft er goed aan gedaan voor deze zaal de assistentie in te roepen van Nicole Tamsma-Henriquez. Nog nooit is er zoveel werk van hen tegelijkertijd aan het publiek getoond.

**VERRASSINGEN**

Zaal na zaal wachten de verrassingen. Zonder anderen tekort te doen, kan men zeggen dat de grootste verrassing van de Bovenwinden komt. Daar blijkt een bloeiend schilderleven tot stand te zijn gekomen, zonder dat het op de Benenwindse eilanden bekend is. De van verf bezeten Ruby Bute toont mensen en landschappen, Roland Richardson kleurrijke bloemen, Cynric Griffith gedetailleerde landschappen en de grootste verrassing is de rasta-man Henry Mosera, die in een donkere zaal weggestopt, zoveel kleur en leven toont, dat je er duizelig van wordt.

**KUNDIGE KONINGIN**

Museum-directeur Paalman is blij dat de koningin zijn tentoonstelling wilde openen, daarmee wordt extra aandacht geschonken aan de Antilliaanse en Arubaanse kunst. Koningin Beatrix deed het door persoonlijke bemiddeling van Hana Paalman, die voorzitter is geweest van de jury voor de koninklijke subsidie.

**PRIMA**

"Toen ik terug kwam uit de Antillen en Aruba heb ik geïnformeerd of de koningin bereid was de tentoonstelling te openen. Vooral ook omdat men mij in de Antillen had duidelijk gemaakt dat men dit bijzonder op prijs zou stellen. Ze heeft daar bijzonder positief op gereageerd. Dat is een prima zaak, temeer omdat ik uit persoonlijke ervaring weet dat de belangstelling voor de beeldende kunst heel diep zit bij de koningin, en vooral als het om de Antillen en Aruba gaat. De gesprekken die de koningin had met de aanwezige kunstenaars waren van dien aard dat er iets uitgewisseld is. Het was geen vrijblijvende situatie, omdat de koningin natuurlijk wel weet wat beeldende kunst is."

Paalman kijkt een beetje beteuterd bij de vraag waarom zo'n grote overzichtstentoonstelling van Antilliaanse en Arubaanse kunst nu uitgerekend weer in Nederland te zien moet zijn en niet in de Antillen.

"Misschien zullen sommige mensen zeggen dat ik een 'koloniaal' vingertje heb uitgestoken, maar ik ben op zoek gegaan naar een tentoonstelling die kwaliteit heeft en recht doet aan de Antilliaanse kunst. Hoe het komt dat zoiets nooit op de Antillen is geweest? Dan moet ik iets vervelends zeggen over het Curaçaos Museum. Daar is de Antilliaanse kunst een bijzaak, terwijl ik denk dat het de hoofdzaak zou moeten zijn. Daardoor is er nooit een overzicht gemaakt zoals het hier te zien is. Wellicht dat het voor Curaçao een heroverweging zou moeten zijn op de vraag hoe je je eigen kunst moet presenteren. Het eigene van de kunst is heel belangrijk, het kan ook een bron van inkomsten zijn. Ik heb het gevoel dat de Antillen op dit gebied voor een grote doorbraak staan. De inkomsten uit de beeldende kunst zullen natuurlijk niet zo groot zijn als uit het toerisme, maar je levert er een product mee dat de toets der kritiek kan doorstaan."

**AMSTERDAM**

In Amsterdam organiseert de Antilliaanse Fridi Martina in Villa Baranka een tentoonstelling die werk toont van Antilliaanse kunstenaars die in Nederland wonen en werken. Zij laat bewust werk zien van mensen die al een naam hebben en van totaal onbekenden. Deze tentoonstelling wordt pas zondag geopend.

**ZO MOOI**

In Schiedam waren de overgekomen kunstenaars enthousiast over deze grote overzichts- tentoonstelling. Het meest frappeerde hen dat men nu voor het eerst kennis kon nemen van elkaars werk. Ruby Bute uit Sint Maarten zei het zo: "Ik maak nu kennis met het werk van andere Antillianen. Dat is als een kennismaking met de mensen zelf, want we zien elkaar op doek, in vorm en beeld, en het is allemaal zo mooi"

Roland Richardson vertelde iets over de omstandigheden op Sint Maarten. Hij leeft al twintig jaar van zijn doeken. "Ervan leven is iets anders dan er veel geld mee verdienen. Wat hier van Sint Maarten te zien is, is alleen maar een selectie er is veel meer."

**MEELZAKKEN**

Mooie verhalen zijn ook op te tekenen uit de monden van de Sint Maartenaars, zoals dat van Cynric Griffith: "Ik schilder al vanaf mijn vijfde jaar. het was moeilijk om aan materiaal te komen. Maar mijn moeder waste altijd de meelzakken uit, waar ze dan kleren van maakte. Die gebruikte ik. Het aan verf te komen ging ik bij huisschilders om restjes bedelen. Thuis had ik geen kwasten, maar ik brak twijgen af van de struiken en ik splitste de uiteinden, zo kreeg ik mijn kwasten. Ik weet nog dat ik een keer een laken van een meelzak zag liggen op het bed van mijn moeder. Ik zag alleen maar een mooie grote witte ruimte die gevuld moest worden. Ik tekende er met houtskool een bloem op en riep mijn moeder om het te laten zien. "Je vermoordt me," riep mijn moeder. "Ik werk zo hard en nu verpest jij mijn enige laken." Ik kreeg klappen."

**MOSERA**

Fascinerend is het werk van de rastaman Henry Mosera, een echte autodidact. "Voor mij is het een kwestie van talent, Ik heb geen opleiding gehad, maar ik kan lezen. Ik ben naar de bibliotheken gegaan en daar heb ik alles over techniek gelezen.

"Zijn werk kenmerkt zich door veel geel en erupties als vuurwerk. "Geel is de sterkste kleur in het Caribische gebied en ik houd van de explosies van het zonlicht." Van realistisch schilderen houdt hij niet. "Ik heb het geprobeerd, maar het bevredigt me niet. Ik wil me vrij laten gaan. Ik zie niets in het reproduceren van de natuur, ik wil mijn verbeelding laten gaan, dat is goed voor mijzelf."

Eigenlijk heeft de tentoonstelling Bida i kolo maar één bezwaar: er is zo'n overweldigende hoeveelheid indrukken op te doen, dat je in één keer niet aan alles toekomt.

Naast het werk van de al genoemde kunstenaars, is er werk van Ciro Abath, Elisabeth Booi, Steven Bridgewater, Hortence Brouwn, José Capricorne, Wilson Garcia, Jean Girigori, Ludwig de l'Isle, Elis Juliana, Agnes Kersten, Yubi Kirindongo, Stan Kuiperi, Betty de Lange, Nigel Matthew, Mirto Nicolaas, Annamieke Oltheten, Nel en Norma Simon, Ellen Spijkstra en Lia Vonk. Zalen vol Antilliaanse en Arubaanse schittering dus.

# AGENDA CURAÇAO



WEEKEINDEDIENST EILANDSGENEESKUNDIGEN
STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
**10 december 1988 vanaf 08.00 uur t/m 12 december 1988 om 07.00 uur.**
Dokter Winklaar, Dokterskamer Sta Rosa, tel.: 671101; spreekuren 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 371418 b.g.g. 625822/625800 toestel 143. (dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy, mevr. Nassy-Tseng, Lutchman, Tseng, Winklaar, Braakman, Doran en mevr. Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
**9 december 1988 vanaf 17.00 uur t/m 12 december 1988 om 07.00 uur**
Dokter De Berg, Srntro Mediko Seru Fortuna, tel.: 84122; spreekuren 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 72055 b.g.g. 625822/625800 toestel 143.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Roose, mevr. Braakman-Bonder, Whiteman, mevr. Goilo, mevr. Soliana-Tjin, Heerenveen, Nivillac, King, mevr. Rosales-Concession, mevr. Pablo en Elhage)

DERDE DISTRICT BANDABAO
**9 december 1988 vanaf 17.00 uur t/m 12 december 1988 om 07.00 uur.**
Dokter Tweed, Dokterskamer Tera Kòrá, tel.: 648079; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 82624 b.g.g. 625822/625800 toestel 143.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Tweed, Vonhögen, Schellens, Lucacius en Spong).

* * * * *

NACHTDIENST ARTSEN: Patiënten van de artsen van Bandabao (3e distrikt) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren.
De patiënten van de andere medische distrikten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

* * * * *

THORAX CENTER (Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: 85544): openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 85917.

* * * * *

WIT GELE KRUIS PRINSES MARGRIET (wijkverpleging): Kantoor Santa Maria 17, tel.: 82947/81078; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; zaterdag de gehele dag gesloten; na 17.00 uur kunt u de zuster van de wacht bellen: zuster Maduro, tel.: 626267, pageboy 027-360.

KLEUTERBUREAU: 14.00-16.00 uur alleen volgens afspraak.

ZUIGELINGENBUREAU: maandagmiddag van 12.30-15.30 uur; donderdagmiddag van 07.15-10.30 uur; alleen volgens afspraak.

* * * * *

NEUTRALE WIJKVERPLEGING (voorheen Wijkverpleging Curaçao): Kantoor Rio Canario-/Gosieweg, tel.: 44231 44232; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-18.00 uur; de wacht heeft zuster Beaumont, tel.: 676240 b.g.g. 43838.

* * * * *

GEZINSVERZORGING (Kwido pa Famia): geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-12.30/13.30-17.00 uur, kantoor Sta. Maria 17, tel.: 80222.

* * * * *

FUNDASHON LECHI DI MAMA KORSOU: voor meer informatie kunt u de volgende nummers bellen: 75628, 672289 en 55504.

* * * * *

LUCHTPOSTSLUITING (Postkantoor Groot Kwartier)
**Nederland:** voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag 11.30 uur; woensdag 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
**Suriname:** voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag 17.30 uur en zaterdag 10.45 en 17.00 uur.

DIERENARTS: Veterinaire Dienst, Parera, tel.: 614000.

DIERENASIEL: dagelijks geopend van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; op zaterdag van 08.00-13.00/14.00-18.00 uur, tel.: 54300.

* * * * *

BOTICA BANDABAO: dagelijks geopend van 08.00-19.00 uur.

BOTICA'S (weekeindedienst)
**zaterdag**
Otrobanda
de Goede Hoop, Jan Noorduynweg 15, tel.: 82857.
Punda
Popular, Cerrito, Winkelcentrum Promenade, tel.: 76689/76155.
**zondag**
Otrobanda
Groot Piscadera, Jan Noorduynweg nst Thorax Centrum, tel.: 85023/85022.
Punda
Popular, hoek Madurostraat/Columbusstraat 15, tel.: 611269/612376.

* * * * *

VERLOF BEGRAFENIS
**10 december:** E.F. Cannister, Schottegatweg Oost 25.
**11 december:** R.A. de Windt, Uteweg 53.

* * * * *

DIVERSEN
ANTILLIAANSE GNOSTISCHE BEWEGING
**Brievengat:** iedere maandag- en woensdagavond om 19.30 uur te Jirajaraweg 8, Centrum Devi Kundalini.
iedere woensdag- en vrijdagavond om 19.30 uur te **Openbare Basisschool Brievengat.**
**Bandabao:** iedere donderdagavond om 19.30 uur gebouw Credit Union San Pedro.
**Kanga:** iedere woensdag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Centrum Abraxac, achter Kooyman.
**Santa Rosa:** iedere maandag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Aloëstraat 12.

NOS TERTULIA: 20.00 uur 'Rub 'n Dub' Reggae Festival - Stadion Dr Antoine Maduro.

FESTIVAL GRAN BOS: 20.30 uur in Rust & Burgh.

* * * * *

**ZONDAG**
DIVERSEN
GOLDEN INTERNATIONAL HAIR & FASHION PARADE: 20.30 uur in Centro Pro Arte.

GALLERY EIGHTY-SIX: 17.00 uur off. opening expositie Curaçaose tekeningen van Agnes Kersten door Jacques Denie.

GOSPEL FESTIVAL: 19.30 uur met de Amerikaan Bob Waters - basisschool te Montaña.

KIWANIS CLUB PISCADERA: 09.00-15.00 uur feest voor ouden van ddagen - Club Union Boneriano.

* * * * *

**MAANDAG**
DIVERSEN
TENTOONSTELLING
GALLERY EIGHTY-SIX (Bloksteeg, Punda): dagelijks geopend van 09.00-12.00/14.30-17.30 uur.
**t/m 31 december** gelegenheid tot bezichtiging expositie Curaçaose tekeningen van Agnes Kersten.

TOERISTENSCHIP: 09.00-18.00 uur Carla Costa.

* * * * *

**KERKDIENSTEN**
KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned.).
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 en 19.00 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.; 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned.) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned.).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.

OTROBANDA:
(Santa Ana): zat.: 19.30 uur; zon.: 08.00 en 19.00 uur
(Santa Famia): zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 20.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO: zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA KORA: zon.: 18.00 uur.
WESTPUNT: (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes): zon.: 10.00 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

* * * * *

**PROTESTANTSE KERKDIENSTEN**
VERENIGING PROTESTANTSE GEMEENTEN
DE TAMARIJN (Jasmijnweg): 09.00 uur ds J.C. Schaap (H.A.).
EBENEZER CHURCH (Plasa Obed Anthony): 09.30 uur ds Joh. Moens.
EMMAKERK (Schottegatweg Noord): 09.30 uur ds G.J. Schüsler.

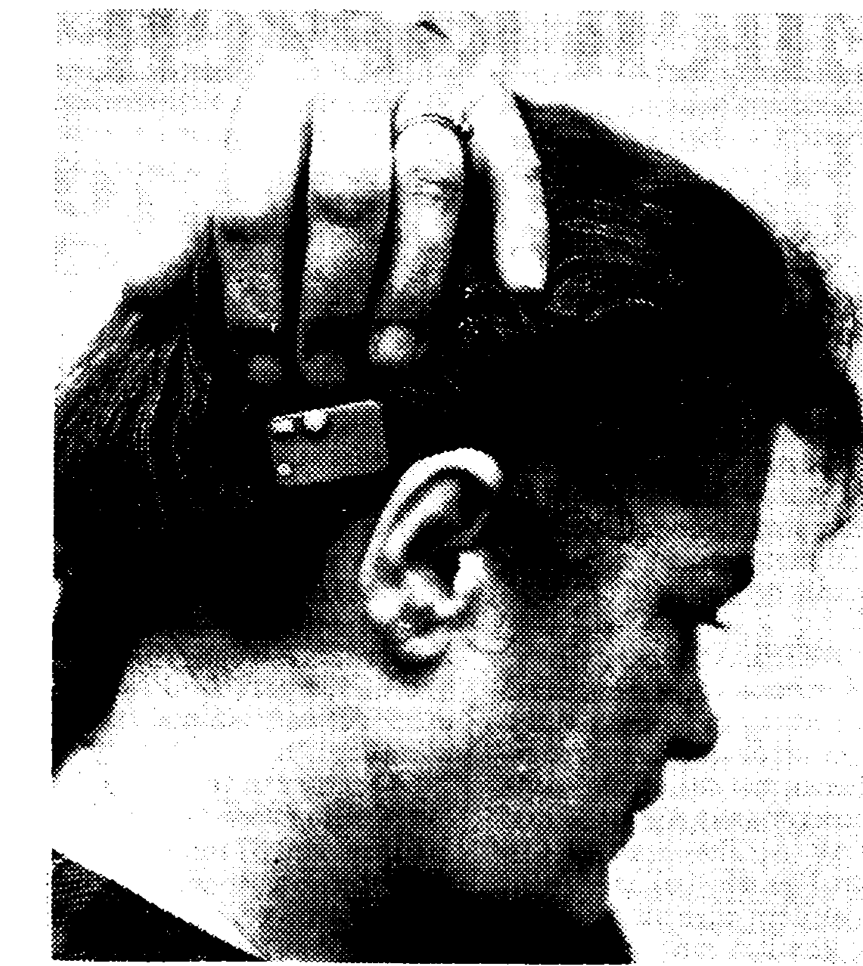
* * * * *

* * * * *

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE MORAVIAN CHURCH
**(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)**
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
**Emmy Berthold Kleuterschool, Suffisant)**
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

* * * * *

# MENSEN



Het Nijmeegse St Radboudziekenhuis is begonnen met het monteren van een nieuw type GEHOORAPPARAAT, dat met een titaniumschroef in de schedel wordt vastgemaakt in de schedelpot. Het gehoortoestel komt achter het oor, en werkt verder via beengeleiding. De geluiden die worden opgevangen, worden via de schroef en het been doorgegeven naar het binnenoor. Het apparaat is inmiddels bij drie patienten geplaatst door KNO-arts dr C. Cremers. Het apparaat lijkt een succes. Voordelen zijn dat het toestel niet, zoals de ouderwetse constructie, tegen het hoofd drukt en dat de geluidskwaliteit door de rechtstreekse weergave beter is. Het in Zweden ontwikkelde systeem kan ook worden gebruikt om oorprotheses aan de schedel te schroeven.

* * * * *

De acteur GARY BUSEY is klaarblijkelijk op het nippertje ontsnapt aan hersenbeschadiging, toen hij van zijn motorfiets werd geslingerd en met zijn hoofd tegen het trottoir kwam. Busey die voor een academy award werd genomineerd, voor zijn optreden in *the Buddy Holly Story* in 1978, is in zorgwekkende toestand in het Cedars-Sinai Medical Centre in Los Angeles opgenomen. Busey, 44, is tegen wetten die bepalen dat motorrijders verplicht een helm op moeten hebben. Toen het ongeluk gebeurde had hij dan ook geen helm op. In een 90 minuten durende operatie werden twee bloeduitstortingen tussen zijn hersenen en zijn schedel verwijderd.

* * * * *

De drie jaar oude Cyndi Dodge uit Farmington, New Mexico heeft een meervoudige TRANSPLANTATIE ondergaan woensdag. Het kleine meisje kreeg een nieuwe lever, een nieuwe pancreas, nieuwe kleine darm en gedeeltelijk een nieuwe grote darm. Ook haar maagje werd vervangen door een transplant.





* * * * *

Drs Lommen toont een nieuwe KUNSTHUID, die is ontwikkeld in het Academisch ziekenhuis in Groningen. De huid heeft vele voordelen boven andere wondverbanden, zo hecht deze direct aan het wondoppervlak zonder dat enig plakmiddel gebruikt hoeft te worden. De nieuwe huid verlicht de pijn, voorkomt infecties en versnelt het genezingsproces. Drs Lommen promoveerde aan de Rijksuniversiteit van Groningen op het onderzoek naar de eigenschappen van deze huid.

**BIOSCOPEN**
GOLDEN DRIVE-IN
**zaterdag**
21.00 uur *Coming to America* (comedy, ƒ.5,- p.p.); 24.00 uur *Forbidden ways* (sex movie, 18 jr., ƒ.5,- p.p.).
**zondag**
19.30 uur *Salsa* (musical-drama, alle leeft.); 21.00 uur *Coming to America* (comedy, ƒ.5,- p.p.).

* * * * *

**TELECURAÇAO**
ZATERDAG: 16.30 Telefiesta met Tante Irma en Tante Shirley; 18.30 Our House; 19.30 My two Dads; 19.45 Partido Democrat; 22.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Special: «Curaçao Snip Gala show»; 22.00 Wega di Number Kòrsou; 22.10 vervolg gala show; 22.45 Live uitzending voetbalwedstrijd PSV vs Nacional (Uruguay) vanuit Tokyo om de Wereldbeker; 23.00 Sluiting.

ZONDAG: 16.10 Sena di Señor; 17.00 Sala di konsierto; 17.45 Wega di Number Kòrsou; 18.00 Telepatria met Chin Behilia; 19.00 Detective School; 19.30 Moda ku Mylène; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Shete dia; 21.00 Miniserie: «A gift to last»; 22.00 Santo Domingo invita; 23.00 Sluiting.
**(wijzigingen voorbehouden)**

* * * * *

**Wega di Number CURAÇAO**

8 5 7 3 9 6 0 4 2

3924
8766
7140

Een nieuwe studie heeft uitgewezen dat vrouwen, die kort voor het ZWANGER raken hun vitamientjes gebruikten, minder kans lopen kinderen ter wereld te brengen met geboorte-afwijkingen.

De onderzoekers haasten zich er wel bij te vermelden, dat uit het onderzoek niet is gebleken of alleen het gebruik van vitaminen het risico van geboorte-afwijkingen vermindert, of dat ook andere factoren zoals het dieet van de vrouwen een rol spelen.

Geboorte-afwijkingen die minder voorkwamen zijn hersenafwijkingen en afwijkingen van de ruggewervel. De resultaten van het onderzoek zijn belangrijk, want er zijn indicaties, die voor toekomstige begeleiding bij de zwangerschap goed van dienst kunnen zijn.

Bij hersenafwijking bij een pasgeboren kind, ontbreken de belangrijkste delen van de hersenen en dit heeft enkele uren na de geboorte reeds de dood tot gevolg. De afwijking van de ruggewervel heeft verlamming van het onderlichaam tot gevolg, doordat het omhulsel rond het ruggemerg, dit niet geheel omsluit.

De defecten komen veelvuldig voor en ongeveer 3.500 pasgeboren babies worden er jaarlijks slachtoffer van. Om de bevindingen van het onderzoek te staven. werden ongeveer 400 vrouwen, die kinderen kregen met geboorte-afwijkingen onderzocht en ongeveer 2.829 vrouwen wiens kinderen normaal waren geboren. Bij laatstgenoemde groep kon worden vastgesteld, dat zij ongeveer drie maanden voordat zij zwanger raakten en gedurende de eerste drie maanden van hun zwangerschap vitaminen gebruikten. Mede daardoor verkleinde het risico om kinderen met geboortedefecten ter wereld te brengen, met zestig procent.

* * * * *

Met blijdschap geven wij kennis van de geboorte van onze dochter en zusje

Crystal Rose anne

Peter, Eveline,
Justin en Marvin Smit-Arends.

Curacao, 8 december 1988.
Flairaweg 11.


AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

**UITGEVERIJ AMIGOE NV**
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank nv
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiels Bank nv

**CURAÇAO**
Centrale (alle afdelingen)
672000
**Directie:**
I.M.Ph. de Maayer-Hollander.
Antillean News Holding NV
**Hoofdredactie:**
Ard Horvers (hoofdredacteur)
Hanneke van Kouwen (wnd. hoofdredactrice)
**Overige leden Redactie:**
Toon van Dongen, Yvonne van Es, Sheila Rhodes (secretaresse), Izaan Moeniralam (sportredacteur), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf).
**ADVERTENTIE-AFDELING**
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk.

Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-16.00 uur; zaterdag 07.30-10.00 uur.
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór vier uur binnen zijn of op dezelfde dag vóór tien uur.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-16.00 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.
Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

**UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA**
Nassaustraat 110.
Tel.: 24333 (drie lijnen).
**Directeur-Hoofdredacteur:**
Jos van der Schoot.
**Redactie:** Ramiro Tromp, Anna Tromp- Van der Schoot, Djisbie Franken (fotograaf).
**Advertentie-afdeling:** Jos van der Schoot en Eileen Landsmark.

**BONAIRE**
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154, tel.: 8627.

**SINT MAARTEN**
Correspondent:
Gerard van Veen, Postbox 118, tel.: 24427.
Abonnement en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel.: 23919.

**SABA:**
Correspondente:
Esther Mommers, tel.: 2265.

**ST. EUSTATIUS:**
Vertegenwoordigster/Correspondente:
mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1.

**HILVERSUM**
CORRESPONDENTEN
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel.: 035-16151, toestel 319).

**Persagentschappen: ANP en AP.**
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers.

**DRUKKERIJ:** Rotaprint NV
**DISTRIBUTIE** (abonnementen):
**Curaçao:** Districo NV, **tel.: 370503, 370504 en 370304.**
Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr.: 208.000, Maduro's Bank rek. nr.: 286.330.08 en ABN rek. nr.: 11.15.626.
**Aruba:** Nassaustraat 110, tel.: 24333.
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Noord Saliña.

**Losse nummers 60 cent:**
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen **vijftien gulden per maand.**

**Buiten Antillen (Nederland):**
NAƒ.80,15 per maand (luchtpost) of NAƒ.24,- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen.


# Heer Bommel gaat het overdoen

door Marten Toonder

COP. MARTEN TOONDER

3318

3318 — Commissaris Bulle Bas was iemand die rechtlijnig dacht en handelde. En nu hij een rechte lijn tussen de diefstal van de vaas en de vreemde gedragingen van heer Bommel had ontdekt, ging hij recht op zijn doel af.

"Halt!" schreeuwde hij. "Verroer je niet. Wat heb je daar uit die holle boom gehaald? Verschuil je maar niet achter die stam, Bommel. Ik heb je in de gaten".

Met ferme schreden kwam hij naderbij. Toen, plotseling loeide er een windstoot door de dorre takken, er klonk een ploffend geluid en..... weg was heer Bommel.

Met een gesmoorde uitroep snelde de commissaris toe. "Wegduiken, huh?" gromde hij, achter de stam kijkend. "Dat zal je niet....." De woorden bestierven hem op de lippen toen hij ook daar geen spoor meer van heer Bommel kon ontdekken.

"Da's sterk", hijgde hij. "Zo zout heb ik het nog nooit gegeten".

Hij keek in de holle boom waar heer Bommel zijn gevulde gestalte toch onmogelijk in had kunnen persen en wroette zelfs overspannen tussen de dorre bladeren die daarin lagen. Maar hij vond slechts overwinterende insecten, die verontwaardigd een goed heenkomen zochten.

"Da's sterk!" herhaalde hij. "Hij kan moeilijk in de lucht zijn opgelost!"

Weinig vermoedde de realistische politie-ambtenaar dat hij hiermee dicht bij de waarheid was.

HENRY ® By Dick Hodgins

HENRY'S RHYMES FOR OUR TIMES
Watching too much television can be a bore
It makes your bottom hurt...
...and your mind get sore!

BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

IF I COULD HAVE ONE WISH, I'D WISH THAT WE HAD A HUNDRED MILLION DOLLARS! WHAT WOULD YOU WISH, DEAR?
THAT THE OCEAN WAS FULL OF FLOATING SHOPPING MALLS

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

HEY! THERE'S GENERAL HALFTRACK!
WHO'S THE FLOOZIE WITH HIM?
THAT'S NO FLOOZIE, THAT'S MRS. HALFTRACK
LOOK, THERE'S SGT. SNORKEL
WHO'S THE FLOOZIE WITH HIM?

REDEYE ® By Bill Yates & Mel Casson

HOW'S THE TRAIL AHEAD? ANY SIGNS?
A FEW...
BUT THEY'RE PRETTY OLD!
BURMA SHAVE
EASY DOES IT




**POLITIE: 8000**
**BRANDWEER: 8222**
**TAXICENTRALE: 8845**
**HOSPITAAL: 8900**

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag 08.00-12.00 uur; zondag gesloten.

OPENBARE BIBLIOTHEEK
**(openingstijden** voor het publiek)
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-17.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur)
**(openingstijden** voor lezers)
woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t m vrijdag aangetekende stukken 15.45 uur; gewone stukken 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Kiwanis: donderdagavond 19.30 uur - Hotel Bonaire.
Lions: informatie E. Felipa, tel.: 8546/8238.
Round Table: elke tweede maandag - Buurtcentrum Terra Corra.
Rotary: woensdag 12.00 uur-Hotel Bonaire.

BESTUURSKANTOOR EN BEVOLKING: 08.00-12.00/14.00-15.30 uur loketten geopend.

MUZIEKBIBLIOTHEEK: voor bezichtiging hiervan gelieve contact op te nemen met de heer Rudy Bedacht, Noord Nikiboko 194.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): geopend op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

SPREEKUUR (gezaghebber): elke donderdag van 09.00-11.00 uur op het Bestuurskantoor, Kralendijk; laatste donderdag van de maand van 10.00-12.00 uur te Rincon.

DIERENARTS DR J.A. JANSEN (Dokterskliniek Noord Saliña, tel.: 4255): spreekuren: dinsdag en vrijdag van 14.00-15.00 uur en voorts volgens afspraak.

LVV: **openingstijden slachthuis** maandag t/m woensdag van 07.00-12.00/13.00-16.00 uur en donderdag en vrijdag van 06.00-11.00/11.30-14.30 uur.

**(10 december)**
BILJARTCLUB AZTEKA
16.00 uur bingodrive - Bonaire Beach Hotel.

**(11 december)**
SOFTBAL
**(Slow Pitch)**
**best-of-3**
11.00 uur La Sonrisa vs Jeslumina;
13.00 uur La Sonrisa vs Jeslumina;
15.00 uur La Sonrisa vs Jeslumina - Ternicaveld, Nrd Saliña.

KERKDIENSTEN
**Sint Bernarduskerk Kralendijk:**
dagelijks 18.45 uur; zondag 08.30 en 19.00 uur.
**Coromotokerk Antriol:**
dagelijks 19.30 uur; zondag 09.00 en 18.00 uur
**Ludovicuskerk Rincon:**
dagelijks, ook zondag, 19.30 uur.

**KLACHTENBEZORGING doorgeven aan mevr. A. Wong- Loi- Sing, Kaya Cacique 4.**

# INTERNE VERCHILLEN PDB ZEER GROOT

## *Breuk binnen parti niet uitgesloten*

# Fraktievorming tussen UPB en deel PDB definitief

**KRALENDIJK — De laatste besprekingen tussen de Partido Democratico (PDB) en de Union Patriotico Bonairiano (UPB) zijn enigszins uit de hand gelopen. De interne verschillen in de PDB zijn erg groot, terwijl ook de vertegenwoordigers van de vakbonden een rol hebben gespeeld in het wel of niet vormen van een coalitie tussen PDB en UPB enerzijds of PDB en POB anderzijds.**

Het resultaat van al deze verwarrende besprekingen zal echter zijn dat de UPB van Rudi Ellis, die eerder een coalitie heeft gevormd met de POB van Broertje Janga, nu in zee zal gaan met een gedeelte van de fraktie van de PDB in de eilandsraad. Dat zijn de leden Alipio Goeloe en Ernesto Melaan.

De twee overige fractieleden, Jose Winklaar en Marelva Soliana Pourier hebben al eerder te kennen gegeven, dat zij niet zullen samenwerken met de UPB. Ook ex-partijleider Jopie Abraham heeft de zijde van Winklaar en Soliana-Pourier gekozen en opteert voor samenwerking met de POB.

Het vreemde is, dat dit ook inderdaad in eerste instantie de wens was van de wijkleiders van de PDB, die samen met de partijraad een grote invloed hebben op het beleid van de partij.

**OPPOSITIE**

In PDB kringen was men zeer wars van eventuele samenwerking met de UPB, dat tijdens de eerste wijkleidersvergadering zelfs gekozen werd om bij mislukking van de besprekingen met de POB, in de oppositie te gaan. Later werd, vooral onder invloed van partijvoorzitter Avelino Cecilia, de vakbonden en de reorganisatiegroep van de PDB een aanzienlijk gematigder standpunt ingenomen en werd besloten het overleg met de UPB te heropenen.

Op aandringen van Abraham, Winklaar en Soliana-Pourier bleef echter de deur voor de POB op een kier geopend. Opvallend was wel, dat gelijktijdig met de onderhandelingen - die al vergevorderd waren tussen de UPB en PDB - toch besprekingen werden gevoerd met Broertje Janga van de POB, die mogelijkheden zag in een coalitie tussen PDB en POB.

Na drie maanden waren de politieke partijen zo ver, dat er een eind kon komen aan de bestuurscrisis die op 14 september was begonnen. Ongetwijfeld speelde daarbij ook het schot voor de boeg van gezaghebber mr George Soliana een rol. Hij deelde de raadsleden tijdens de laatste eilandsraadsvergadering immers mede, dat indien niet spoedig een oplossing werd gevonden in de bestuurscrisis, een Algemene maatregel van Rijksbestuur aangevraagd zou worden.

Afgelopen week bracht de UPB en PDB dicht bij elkaar. Merkwaardig was daarbij echter wel de reactie van ex-gedeputeerde Ramoncito Booi en Broertje Janga. De eerste namelijk heeft vanaf 14 september de besprekingen aanzienlijk bemoeilijkt door geen schuld te willen bekennen in de Warahama kwestie, en derhalve niet van plan was zijn gedeputeerdeschap en nog minder zijn raadslidschap op te geven.

Eisen die Janga - oude coalitiegenoot - aan de UPB stelde om verder te kunnen gaan met de Forsa Nobo. Indien Booi daarop positief had gereageerd, was er helemaal geen crisis geweest. Onder druk van vrijwel alle partijen besloot Booi tenslotte afstand te doen van zijn gedeputeerdeschap. Dat maakte de weg vrij voor een coalitie tussen de PDB en de UPB. Daags voor de definitieve beslissing echter besloot Ramoncito Booi eveneens afstand te doen van zijn zetel in de eilandsraad, nota bene om de weg vrij te maken voor het herstel van de coalitie tussen UPB en POB, aangezien Booi tenslotte een coalitie tussen UPB en PDB niet wenselijk achtte.

Een even opvallende rol speelde echter Broertje Janga, die gezworen had nooit met de PDB en zeker niet met Jopie Abraham in zee te zullen gaan. Ook hij reageerde onmiddellijk nadat de besprekingen tussen UPB en PDB bijna rond waren. Janga offerde de PDB - en met name Abraham - twee gedeputeerde zetels en deelde mee, al zijn eisen te laten vallen die hij eerder gesteld had.

**SPLITSING**

Een wat onverkwikkelijke en eigenlijk wel beschamende affaire tijdens de laatste besprekingen donderdagmiddag, is waarschijnlijk wel de definitieve doorslag geweest om tot een nieuw bestuurscollege te komen. Een ruzie tussen de potentiele gedeputeerde voor de PDB Ernesto Melaan en Jopie Abraham lijkt de breuk in de PDB in te leiden. Bovendien heeft Jopie Abraham het vertrouwen verloren van de vakbonden en met name van de vakbondsleiders Nochi Willem (Simabo) Juan Jacobs (AFWB) en Rodger Gijsbertha (STGB).

Het opvallendste is dat juist Abraham altijd een sterke voorstander is geweest van de invloed van de vakbonden c.q. de werknemers. Hij is zelf de oprichter van de BPWU. Nu Abraham echter gekozen heeft voor de POB, terwijl de anderen kiezen voor de UPB zal de partijraad uit moeten maken wat er zal gebeuren. Gezien het feit, dat Avelino Cecilia gesteund door de vakbonden en inmiddels door Ellis (UPB) alle lof toegezwaaid heeft gekregen, door de wijkleiders met algemene stemmen is gekozen tot voorzitter van de partij, zal de beslissing van de wijkleiders duidelijk zijn. De nieuwe coalitie, steunend op de meerderheid in de eilandsraad zal bestaan uit de vier zetels van de UPB en de twee zetels van de PDB, namelijk die van Alipio Goeloe en Ernesto Melaan.

**EIGEN PARTIJ**

Wat de gevolgen zijn is nog niet bekend. In de wandelgangen wordt als vaststaand feit aangenomen dat Abraham met de beide fraktieleden een nieuwe partij zal gaan oprichten. In hoeverre de PDB minister ing Franklin Crestian daarbij betrokken zal zijn is niet duidelijk. Crestian heeft echter evenmin veel vertrouwen gehad in de reorganisatie groep van de PDB en zoals bekend zelfs voor de rechter uitgevochten of hij dan wel Avelino Cecilia zich voorzitter van de PDB mocht noemen.

Ook de houding van ex--gedeputeerde Booi kan wijzigen. De PDB fraktie heeft namelijk altijd geeist dat Booi als gedeputeerde zou opstappen. Goeloe en Melaan hebben immers de motie van wantrouwen tegen Booi ondertekend. Nimmer echter heeft de PDN geeist dat Booi ook zijn raadszetel zou inleveren. Mogelijk zal Booi op deze beslissing terugkomen. Tenslotte kan een vraagteken gezet worden bij de houding van Jopie Abraham.

Zal de partijdiscipline hem binnen de gelederen houden van de PDB of is zijn vertrouwen in de partij zodanig geslonken dat hij zijn eigen weg zal gaan. Broertje Janga blijft in de eilandsraad. Daarin is hij wettelijk gekozen. Gedeputeerde Carmo Cecilia - gedeputeerde voor de POB buiten de raad - zal moeten vertrekken. Politiek gezien staat hij in ieder geval tot de volgende verkiezingen buiten spel.

**SEOUL** — In Zuidkorea zijn begin deze maand 37 politieke gevangenen in hongerstaking gegaan om hun vrijlating af te dwingen. Volgens een mensenrechten- organisatie in Seoul gaat het om mannen en vrouwen die hun eigenlijke straffen al lang hebben uitgezeten, maar die uit veiligheids- overwegingen de gevangenis niet mogen verlaten.

**TOKYO — Het Internationaal Verbond van vakbonden van chemie-arbeiders (ICFF) heeft in Tokyo de leiders van de Sovjetunie en de Verenigde Staten opgeroepen om chemische wapens voor altijd uit te bannen.**

De oproep was vervat in een boodschap gericht aan de Amerikaanse president Ronald Reagan, zijn opvolger George Bush en Sovjetleider Michail Gorbatsjov ter gelegenheid van hun ontmoeting in New York.

Het ICFF roept op tot "aanname van een conventie die de produktie en de opslag van chemische wapens in alle landen verbiedt". Zulk een conventie zou ook de vernietiging van chemische wapens moeten regelen, aldus het ICFF.



# Westduitser als kandidaat voor Sovjet-ruimtereis

**BONN — In 1991 zal voor het eerst in de geschiedenis een Westduitser meegaan als ruimtevaarder aan boord van een Sovjetrussische vlucht. Dat heeft de Westduitse minister voor wetenschappelijk onderzoek en technologie, Heinz Riesenhuber, bekendgemaakt.**

Vijf mensen — twee vrouwen en drie mannen — zijn kandidaat voor de reis, die onder meer een verblijf in een ruimtestation inhoudt. De Westduitse ruimtevaarder, die een training van twee jaar krijgt, zal onderzoek doen op het gebied van biologie, medicijnen en technologie.

Tot een Westduits- Sovjetrussische ruimtevlucht is besloten in oktober, tijdens het bezoek van Bondskanselier Helmut Kohl aan Moskou. Beide landen zoeken ook naar mogelijkheden om samen te werken voor een tocht naar Mars.

# *Siesta na uitstekende maaltijd*



** Tevreden slapend na een overvloedig maal liggen deze zeeleeuwen op de rede van de Amerikaanse stad Seattle. De viskwekers aan de Amerikaanse oostkust hebben nu toestemming gevraagd de beesten met rubberkogels te mogen bestoken.*

*De zeeleeuwen vreten zich bijna dagelijks vol met zo veel zalm, dat er nog maar weinig vis overblijft voor de mensen.*

## *Geen bewijsstukken voor zijn verhaal*

# Minister geeft verklaring in Japans aandelenschandaal

**TOKYO — De Japanse minister van Financien, Kiichi Miyazawa, heeft een commissie van politici, die hem hoorde over zijn rol in het aandelenschandaal rond Recruit Cosmos, niet kunnen overtuigen met zijn verklaring. Hij kon geen bewijsstukken voor zijn verhaal op tafel leggen.**

Het schandaal betreft de betwiste aankoop van laaggeprijsde aandelen in de onroerend- goedmaatschappij Recruit Cosmos door een aantal politici en industriëlen. Omdat de aankoop plaats vond vlak voordat de waardepapieren aan de beurs in Tokyo werden genoteerd, hebben de kopers hoge winsten kunnen boeken.

**SECRETARESSE**

Miyazawa verklaarde dat zijn secretaris, Tsuneo Hattori, op 30 september 1986 10.000 aandelen Recruit Cosmos heeft gekocht voor dertig miljoen Yen (480.000 gulden). Hij verkocht deze een maand later voor 52,7 miljoen Yen (843.000 gulden) en kreeg dat bedrag bijgeschreven op zijn bankrekening.

Toen de politici vroegen om geschreven bewijzen van deze transacties, bleef Miyazawa in gebreke. De minister zei dat opening van dergelijke documenten de privacy van zijn secretaris zou schaden. Miyazawa ontkende dat Hattori een lening voor de aankoop van de aandelen heeft gekregen van First Finance, een bank die behoort tot het Recruit-concern, de moedermaatschappij van Recruit Cosmos.

De topindustrieel Ei Shikiba heeft donderdag verklaard dat hij 10.000 aandelen Recruit heeft gekocht met een lening van First Finance. Hij kocht de waardepapieren op verzoek van Hiromasa Ezoe, voormalig directeur van Recruit en sleutelfiguur in de aandelenaffaire. "Ik kocht de aandelen om hun vertrouwen in mij op zakelijk niveau niet te beschamen", verklaarde Shikiba.

**OSLO** — Noorwegen handhaaft in de 1e helft van 1989 de vrijwillige beperking van zijn olieproduktie met 7,5 procent, zo heeft woordvoerder Egil Helle van het Noorse ministerie van Olie meegedeeld. De Noorse regering wil daarmee de Organisatie van Olie-exporterende landen (OPEC) steunen in haar streven om de prijzen op een hoger niveau te brengen.

*****

**MONTREAL** — De onderhandelingen over de landbouwsector in het kader van de GATT, de algemene overeenkomst inzake tarieven en handel, zijn zonder resultaat afgebroken. Het meningsverschil tussen de VS, die een volledige afschaffing van de landbouw- subsidies willen, en de Europese Gemeenschap die de subsidies wil handhaven, bleek onoverbrugbaar.

*****

## *Vertrouwelijke informatie doorgespeeld*

# Voormalig FED-directielid beschuldigd van fraude

**NEWARK — Een voormalig directielid van de Federal Reserve Bank (Centrale Bank) van New York is donderdag aangeklaagd wegens fraude. Het belangrijkste punt van de aanklacht is dat het directielid, Robert A. Rough, voorwetenschap van veranderingen in het disconto- percentage heeft doorgegeven aan handelaren in effecten.**

Volgens de officier van justitie, Samuel Alito, is het de eerste keer dat iemand wordt beschuldigd van het knoeien met vertrouwelijke informatie over het disconto, de rente die de FED berekent aan de Amerikaanse banken. "Als je beschikt over dit soort informatie voordat anderen die hebben, heb je de kans om heel veel geld te verdienen", aldus Alito.

**AANKLACHT**

Als Rough schuldig wordt bevonden aan alle aanklachten wacht hem een maximale gevangenisstraf van 29 jaar en een boete tot 141.000 dollar. Behalve het doorgeven van voorkennis bevat de aanklacht nog zes andere punten, waaronder het afleggen van valse verklaringen tegenover banken.

Rough heeft zijn kennis doorgegeven aan de effectenhandel Bevill and Bressler. Doordat die kon anticiperen op rentebewegingen heeft hij miljoenen dollars winst kunnen maken op de handel in rentegevoelige effecten.

**FAILLIET**

De informatie over Rough is aan het licht gekomen bij een onderzoek naar frauduleuze handelingen bij Bevill and Bressler. Dat bedrijf is in 1985 failliet gegaan met verliezen van ongeveer 144 miljoen dollar. Vier directieleden en een werknemer van Bevill and Bressler zijn veroordeeld wegens fraude.

Als beloning voor het doorgeven van de informatie heeft Rough 47.000 dollar aan renteloze leningen ontvangen. Rough is van 1982 tot 1984 directielid geweest van de Federal Reserve Bank van New York. Daarna is hij directeur geworden van de National Bank of Sussex County, waar hij eerder dit jaar opstapte.

# Arabische landen vragen VN erkenning Palestijnse staat

**NEW YORK — De Arabische landen overwegen de Algemene vergadering van de Verenigde Naties, volgende week in Genève, om erkenning van een onafhankelijke Palestijnse staat te vragen, zo is gisteren in Arabische diplomatieke kringen vernomen.**

Volgens Zehdi Labib Terzi, de vertegenwoordiger van de Palestijnse Bevrijdings- organisatie (PLO) bij de VN, wordt over twee ontwerp- resoluties gesproken. In de ene dringt de Algemene vergadering nogmaals aan op een internationale vredesconferentie over het Midden-Oosten onder supervisie van de VN. Verder spreekt zij haar waardering uit voor de bijeenkomst in Algiers waar de Palestijnse Nationale Raad een onafhankelijke Palestijnse staat proclameerde. De resolutie stelt ook voor de VN het beheer te geven over de door Israël bezette gebieden.

**WAARNEMER**

Het tweede voorstel komt erop neer, dat de Algemene vergadering de Palestijnse staat erkent en deze de statis van waarnemer bij de VN geeft, die de PLO sinds 1974 heeft. Die status stelt de PLO in staat alle VN-bijeenkomsten bij te wonen, zij het zonder stemrecht.

De VN-Assemblee vergadert normaal in New York, maar besloot de jaarlijkse vergadering over het Midden-Oosten in Genève te houden, nadat de Verenigde Staten PLO-leider, Yasir Arafat, een visum hadden geweigerd. Arafat is een van de sprekers die dinsdag, op de eerste dag van de bijeekomst het woord krijgen. Het wordt zijn eerste opteden voor de VN-Assemblee sinds 1974.

# Amerikaanse marine verlicht veiligheidsmaatregelen Golf

**NEW YORK — De Amerikaanse marine heeft besloten de veiligheids- maatregelen van haar vloot in de Perzische Golf te verlichten, maar trekt voorlopig nog geen schepen terug.**

Dit heeft het Amerikaanse dagblad New York Times gemeld op basis van uitlatingen van anonieme regeringsfunctionarissen.

De New York Times meldde dat de marine onder meer heeft besloten niet langer olietankers te begeleiden in de Golf. Verder zullen de eigen schepen verder van hun bases mogen varen voor bevoorrading en walverlof voor de bemanning, aldus de krant. Volgens haar is de beslissing een antwoord op de afgenomen spanning in de Golf. Maar zij voegde daaraan toe dat de Verenigde Staten geen van hun 26 marineschepen die daar zijn gestationeerd terugtrekken omdat zi vinden dat nog geen definitief einde is gekomen aan de dreiging voor de olietankers.

De Amerikaanse marine begon begin vorig jaar schepen te begeleiden in de Golf, omdat de regering-Reagan vond dat de oorlog tussen Iran en Iraq de scheepvaart in gevaar bracht. Vanaf juli vorig jaar beschermde men de koopvaardijschepen zelfs in konvooien, maar daaraan is in september van dit jaar een einde gemaakt nadat Iran en Iraq een staakt-het-vuren waren overeengekomen.